

Millî Eğitim Bakanlığı 365 Gün Öykü Serisinin Cinsiyet Rollerı Bakımından İncelenmesi

Nebile EROĞUL, Millî Eğitimi Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0002-8099-5559

Öne Çıkanlar

- Erken çocukluk dönemi ders içerikleri cinsiyet rollerinin öğrenilmesinde etkili olmaktadır.
- Bazı öykülerde anne ve babalar arasında cinsiyetler arası eşitsiz rol dağılımı mevcuttur.
- Bazı öykülerde babalar evde bakım verenler olarak hegemonik temsili dışında yer almaktadır.
- Bazı öykülerdeki kadın şoför, futbol oynayan kız vb. cinsiyet kalıp yargılarını kırmaktadır.

Öz

Cinsiyet rolleri erken çocukluk döneminden itibaren aileden, okuldan ve medyadan öğrenilmektedir. Bu kapsamda erken çocukluk eğitiminde kullanılan içerikler, cinsiyet rollerinin öğrenilmesinde önemli bir öğrenme alanı oluşturmaktadır. Bu çerçevede araştırmada, MEB «365 Gün Öykü» serisi kitaplarından 21 öykü amaçsal örnekleme ile seçilerek cinsiyet rolleri bakımından incelenmiştir. Araştırmada nitel bir yöntem benimsenmiş olup, veriler eleştirel söylem analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi neticesinde 5 temaya ulaşılmıştır. Bu temalar hegemonik erkeklik, cinsiyet rol dağılımı, mesleklerin cinsiyetlendirilmesi, kalıp yargıların kırılması ve bakım veren erkeklik temalarıdır. Ulaşılan temalardan hegemonik erkeklik teması erkekliğin toplumdaki baskın biçimiyken, bakım veren erkeklik teması erkeklerin duygusal ve fiziksel bakım sağlayıcılar olarak rol almalarına karşılık gelmektedir. Bakım veren erkeklik, hegemonik erkekliğin tersine erkeklerin de bakım verebilen kimlikler olabileceğini ortaya koymaktadır. Araştırmanın bulgularına göre 21 öyküden 10'unda vurgulanmış kadınlık temsili, 6'sında evin geçimini sağlayan baba temsili ön plana çıkarken, yalnızca 7'sinde bakım veren erkeklik, 3'ünde çalışan kadın temsili ön plana çıkmıştır. Öyküler “ev içi alanda mesleki işler yapan kadın ve ev içi alanla ilişkili ütü ve yemek gibi işleri yapan baba” temsilleri ile geleneksel cinsiyet rollerini esnetmiştir. Öykülerdeki kalıp yargıların kırılması ve bakım veren erkeklik temalarının vurgulanması, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üstesinden gelinmesinde önemli bir dönüm noktasıdır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri, erken çocukluk eğitimi

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 26, Sayı 2, 2025
ss. 1249-1297
DOI
10.17679/inuefd.1659228

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
17.03.2025

Kabul Tarihi
11.08.2025

Önerilen Atıf

Eroğul, N. (2025). Millî Eğitim Bakanlığı 365 Gün Öykü Serisinin Cinsiyet Rollerı Bakımından İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 1249-1297. DOI: 10.17679/inuefd.1659228

Bu makale, 12-13 Aralık 2024 arasında Gazi Üniversitesi'nde gerçekleşen IV. Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü olarak sunulan “MEB 365 Gün Öykü Serisinin Cinsiyet Rollerı Bakımından İncelenmesi” başlıklı bildirinin genişletilmiş hâlidir.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

1. Giriş

Aile ile başlayan sosyalleşme süreci arkadaşlar, okul, iş yaşamı ve medya aracılığıyla hayat boyu devam eden bir süreçtir. Birey sosyalleşme sürecinin ilk aşamasından itibaren kültüre ve toplumsal değerlere uygun olan toplumsal cinsiyet rol ve davranışlarını öğrenmekte, pekiştirmekte ve içselleştirmektedir. Böylelikle birey, kadın ya da erkek olmanın hangi roller ve sorumluluklarla ilişkilendirildiğini öğrenmektedir. Bu durum toplumsal cinsiyet rollerinin bireylerin tutumları ile ilgili olduğunu, bu rollerin toplumsal beklentilere göre şekillendiğini göstermektedir.

Önceden sabit bir biçimde tanımlanamayan toplumsal cinsiyet teorisi, güncel cinsel politikalar tarafından hem ima edilmekte hem de gerekli kılınmaktadır. Bir argüman ağı ile pratikte belirlenen toplumsal cinsiyet teorisi, bireylerin tutumlarını ve toplumsal beklentileri vurgulayarak “cinsiyet rolleri” fikrine odaklanmaktadır. Diğer yandan “kadınlar” ve “erkekler” kategorilerini veri olarak kabul etmekte ve bu kategoriler arasındaki güç ilişkilerini merkeze almaktadır (Connell, 1985). Ek olarak Connell (1987; 1995) toplumsal cinsiyet ilişkilerinde kadınların spesifik olarak erkeklere göre ikincil bir durumda olduklarını, erkeklikler hiyerarşisinde ise hegemonik erkekliklerin başat bir rol oynayarak hem bu erkeklik kalıbı dışında kalan diğer erkeklikleri hem de kadınlıkları dışladığını, boyunduruğu altına alarak ataerkilliğin devamını sağladığını düşünmektedir. Ayrıca toplumsal cinsiyet Butler’in (2007) dediği gibi performatiftir, toplum içerisinde bireyler kendi toplumsal cinsiyetine uygun rolleri sergilemesi gerektiğine yönelik bir kural dizisi ile karşılaşmaktadır.

Erken çocukluk döneminde çocuk aile büyükleri, ebeveynleri, öğretmenleri ve televizyon programları vasıtasıyla cinsiyetine göre hangi tutum ve hareketleri sergilemesi gerektiğini, nasıl davranması gerektiğini öğrenmektedir. Bu sürecin bir parçası da çocuğun cinsiyetine uygun rol ve davranışları sergilemediğinde uyarılacağını veya dışlanacağını öğrenmesidir. Doğumla başlayan sosyalleşme süreci, yapılan işler ve seçilen meslekler konusunda ayrımlar yoluyla ailede, eğitim süreçlerinde ve çalışma hayatında devam etmektedir (Koçak Turhanoğlu, 2019, s. 4). Böylelikle çocuk mesleklerin cinsiyetlendirilmesi olgusunu fark etmekte, kadınlıkla ilişkili meslekleri kız çocukları, erkeklikle ilişkili olanları da erkek çocukları rol model almaktadır. Kadınlar hemşirelik, anaokulu öğretmenliği gibi “kadın mesleği” olarak görülen mesleklerle, erkekler ise fen bilimleri ile mühendislik alanlarına yönelmektedirler (Abbott vd., 2005, s. 241; Koçak Turhanoğlu, 2019, s. 5). Buna ek olarak ebeveynler çocuk yetiştirirken kız çocuklarının narin olmalarını, erkek çocuklarının ise hareketli, sert, cesaretli ve güçlü olmaları pekiştirmektedir.

Sosyalleşme sürecinin ilk aşaması olan çocukluk döneminde bireyler, cinsiyet ayrımını bebekliklerinden itibaren giydikleri kıyafetler, oynadıkları oyuncaklar ve oyunlar, bilgi ve beceriler aracılığıyla da öğrenmektedir. Kıyafetler cinsiyetlerin ayırt edilmesinde önemli bir unsurdur. Kız çocuklarına ağırlıklı olarak pembe kıyafetler ya da “tütü” gibi süslü giysiler, erkek çocuklarına daha çok mavi renkli ve sade kıyafetler giydirilir.

Kız ve erkek çocukları çocukluk döneminde farklı oyun ve oyuncaklarla oynarlarken aynı zamanda cinsiyetlerine özgü rol ve davranışları da öğrenmektedirler. Oyuncaklar tarafsız olmayıp yetişkin yaşamını simüle eden ve öğreten bir araçtırlar. Kız çocukları bebekler, mutfak eşyaları gibi oyuncaklarla ev içi alanı temsil eden oyuncaklarla oynarlar. Evcilik oyununda anne rolünü ve davranışlarını, evin düzenlenmesi, yemek yapılması gibi işleri içselleştirirler. Erkek çocuklarının oyuncakları ise daha çok araba, tabanca, süper kahramanlar gibi oyuncaklar olup, bebeklerle oynaması ebeveynleri tarafından endişe ile karşılanabilir. Kız çocuklarının oyuncakları onları anneliğe, ev işlerine ve vücut görüntüsüne yönelik duyarlılığa, erkek çocuklarının oyuncakları ise bazı şiddet unsurlarını içeren teknolojiye işaret etmekte veya anlaşmazlıklara atıfta bulunmaktadır (André, 1999, s. 98-99). Erkek çocuklarının oyunları sırasında polis, şoför, pilot gibi meslekleri rol model aldıkları, evcilik oyununda baba rolü ile

özdeşim kurdukları, dışarda çalışıp eve market alışverişi yaptıkları, tamir gibi işlerle meşgul oldukları görülmektedir. Erkek çocuklarına alınan oyuncaklar daha çok, keşfetme, yönetme, icat ve inşa etmeyi teşvik eden oyuncaklardır. Kız çocukları ise ev içi alanla ilgili veya annelik rolü ile bağlantılı mutfak aletleri ve bebek gibi oyuncaklarla meşgul olmaktadır (Block, 1982; Miller, 1987; Katz, 1986). Oyuncak tercihleri, toplumsal cinsiyetin doğuştan ve biyolojik değil kültürel olarak inşa edildiğini göstermektedir. Bu bağlamda alternatif, belirli bir cinsiyeti çağrıştırmayan, eşitlikçi oyuncak politikaları toplumsal cinsiyet eşitliğinin küçük yaşlardan itibaren öğrenilmesi için önemlidir (Aina ve Cameron, 2011). Ayrıca kız ve erkek çocuklarının farklılaşan oyunlar oynamalarının farklı deneyimler edinmelerine, farklı zihinsel ve toplumsal becerileri geliştirmelerine neden olmaktadır. Cinsiyet farklılıkları çocuklara masallarla, öykülerle okullarda ders kitapları yoluyla öğretilmekte, desteklenmekte ve yeniden üretilmektedir. Bu süreçte öğrenilen cinsiyet rol ve davranışları, sorumluluk ve beklentileri çocukların ilerdeki seçeceği meslekleri, eğitim alacağı alanları belirlemektedir.

Erken çocukluk döneminde cinsiyet rolleri aileden, okuldan ve medyadan öğrenilmektedir. Bu kapsamda erken çocukluk eğitiminde kullanılan içerikler, cinsiyet rollerinin öğrenilmesi bakımından önemli bir öğrenme alanını temsil etmektedir. Bu çalışmada Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığının erken çocukluk dönemi eğitiminde kullanmış olduğu «365 Gün Öykü» serisi kitapları; kadın ve erkeğin ilişkilendirildikleri meslek ve işlerin, anne ve babalık rollerinin, cinsiyetlerin mekânla ilişkisinin çocukların cinsiyet rollerinin öğrenmesine olan etkisi açısından incelenmektedir.

Cinsiyet rollerinin erken çocukluk döneminden itibaren öğreniliyor olması bağlamında bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığının erken çocukluk eğitimi için hazırlamış olduğu «365 Gün Öykü» serisi kitaplarının cinsiyet rolleri bakımından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma “Çocuk öykülerinde kadın ve erkek karakterlere atfedilen meslekler, kişisel nitelikler, ebeveynlik rolleri ve mekânsal konumlanmalar yoluyla toplumsal cinsiyet rolleri nasıl inşa edilmekte ve yeniden üretilmektedir?” temel problemi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın alt problemleri ise şöyledir:

- Öykülerde kadın ve erkeklere atfedilen meslekler ve nitelikler hangi toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üretmektedir?
- Öykülerdeki kadın ve erkekler hangi iş, meslek ve kişisel özelliklerle ilişkilendirilmektedir?
- Öykülerde anne ve babalar toplumsal cinsiyet rolleri bakımından nasıl temsil edilmektedir?
- Öykülerde cinsiyetlerin mekânla ilişkisi nasıl temsil edilmektedir?

Alan yazınında Türkiye’de erken çocukluk dönemi eğitiminde kullanılan masal, hikâye ve öykü gibi eserlerin toplumsal cinsiyet rolleri bakımından incelendiği çalışmalar arasında birkaç çalışma önemlidir. Kaynaş ve Elif (2017) okul öncesi döneme ait 50 öykü ve masal kitabını analiz ettikleri çalışmalarında inceledikleri kitaplarda toplumsal cinsiyet rollerinin, kalıp yargıların ve geleneksel anlayışın varlığını koruduğunu, eşitlikçi anlayışın ise kısmen kitaplara yansıdığını belirtmektedirler. Gündüz Şentürk (2015) okulöncesi dönemde kullanılan öykü kitaplarının cinsiyet stereotipleri açısından incelediği çalışmasında kadın ve erkek temsillerinin eşit düzeyde dağılım gösterdiğini ve kadınların erkeklere uygun olduğu düşünülen çeşitli mesleklerde temsil edildiğini tespit etmiştir. Buna ek olarak Gündüz Şentürk (2015) hikâyelerde yer alan ailelerde, annelerin babalardan daha fazla gösterildiğini ve babaların hikâyelerde yer alsalar bile pasif durumda olduklarını ifade etmektedir. Ayrıca hikâye kitaplarında annelerin aktif bir şekilde temsil edilmeleri ile çocuk bakımında annenin başat rolü üstlenen kimlik olmasını ilişkili bulmuştur. Yener (2020) ise çalışmasında okul öncesi dönemde ele alınan hikâye kitaplarında toplumsal cinsiyet kavramının ya da kalıp yargılarının vurgulanmadığını tespit etmiştir. Ayrıca

hem kız hem erkek çocukların dış ve iç mekanlarda temsil edildiğini ifade etmiştir. Bu durum Yeneş'e (2020) göre hikâye kitaplarında kız ve erkek çocuklarıyla özdeşim kuran çocuklar için toplumsal cinsiyet rolü açısından olumlu bir örnek teşkil etmektedir.

Bu çalışma Millî Eğitim Bakanlığının eğitim politikaları bağlamında okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan, öğrencilere, velilere ve okul öncesi öğretmenlerine eğitim materyali olarak sunulan «365 Gün Öykü» serisi kitaplarında cinsiyet rollerinin nasıl temsil edildiğini incelemesi bakımından önemlidir. Bu konuda Türkiye'de yapılan diğer çalışmalar örneklem olarak başka bir dilden çeviri olan, okul öncesi öğretmenlerin sınıf ortamlarına kendilerinin seçerek getirdikleri başka bir deyişle sınıfta okumayı tercih ettikleri kitaplardan seçilmiştir. Bu çalışmada ise Millî Eğitim Bakanlığı politikaları bağlamında erken çocukluk döneminde kullanılmak üzere onay verilmiş öyküler incelenmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel bir yöntem kullanılmıştır. Nitel araştırmalar doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı çalışmalar (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39) olup araştırma problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla incelemesini sağlamaktadır (Altunışık vd., 2010, s. 302). Travers (2001) nitel araştırmaları gözlem, görüşme, etnografik saha çalışması, söylem analizi ve metinsel analizler şeklinde sınıflandırmaktadır. Merriam (2018) ise temel nitel araştırma stratejileri arasında eleştirel nitel analizden söz etmektedir. Bu kapsamda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eleştirel söylem analiz kullanılmıştır. Eleştirel söylem analizi ile toplumsal eşitsizliğe yönelik söylemleri ve anlamları ortaya çıkartmak mümkün olmaktadır (Van Dijk, 2001, s. 352). Böylelikle dilin bir sosyal pratik alanı olmasından hareketle dil ile iktidar arasındaki ilişkilere odaklanılmıştır (Wodak, 2001; Weiss ve Wodak, 2003).

Araştırma kapsamına giren öykülerde öncelikle öykünün ana temasına ve vurguladığı konulara yer verilmiştir. Öykü metinlerinde araştırma problemleri kapsamına giren ana ve alt temaların nasıl sunulduğuna bakılmış. Daha sonrasında öykü metnindeki güç ilişkileri ve ideolojik yapılar belirlenmiştir. Bu kapsamda çalışmada, hangi grup veya unsurların güç sahibi olduğu ve hangi ideolojilerin yer aldığı anlatılmaktadır. Son olarak ise eleştirel bir yorumlama ile öykü metnindeki güç faktörleri, sosyal adaletsizlikler ve ideolojik yapılar sunulmaktadır (Wodak, 2001; Fairclough, 2001).

2.2. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlikten ziyade inandırıcılık ve transfer edilebilirlikten söz edilmektedir (Houser, 2015; Whitemore, Chase ve Mandle, 2001). Bununla birlikte nitel araştırmalarda inanılabilirlik, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği gibi durumlar ön plana çıkmaktadır (Krefting, 1991). İnandırıcılık ise inanılabilirlik, güvenebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik alt boyutlarından oluşmaktadır (Houser, 2015; Merriam, 2018). Araştırmada inanılabilirliği sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuştur (Holloway ve Wheeler, 1996). Veri analizi neticesinde ulaşılan ilk kodlar, alt temalar ve temalar 3 alan uzmanı ile görüşülerek (2 toplumsal cinsiyet sosyolojisi, 1 okul öncesi eğitim alan uzmanı) teyit edilmiştir. Araştırmanın güvenirliliği için üç uzmanın görüşleri Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmış ve %90 oranında bir uzlaşma sağlanmıştır.

2.3. Veri Seti Tanıtımı

Bu kapsamda MEB «365 Gün Öykü» serisi kitapları içerisinde yer alan 53 öykü arasından seçilen 21 öykü amaçsal örnekleme ile belirlenmiş ve araştırma problemiyle ilişkili olmayan öyküler çalışmanın dışında tutulmuştur. Bu öyküler çocuklara matematik kavramlar, konuşma dilindeki sesler, ses bilgisel farkındalıklar, geri dönüşümün önemi, çevre kirliliği ile mücadele

etmenin gerekliliği gibi konuları ele aldıklarından bu çalışmanın problemleri ile ilişkilendirilmemiştir ve çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bu araştırmada MEB «365 Gün Öykü» serisi kitaplarından çalışmanın kapsamına giren 21 öykünün isimleri şöyledir: Abimin Bavulu, Başka Ne Olur?, Benimle Oynar mısın?, Beyaz, Bir Sonbahar Günü, Çekirdek, Dünyanın Ateşi Var, Karışık Tost, Kaşmir, Leyla'nın Renkli Dünyası, Memleketim Adana, Memleketim Denizli, Memleketim Mardin, Memleketim Rize, Memleketim Türkiye, Memleketim Van, Mozaik, Rüzgâr Esince, Unun Var mı?, Uyku Vakti Gelince ve Yedi Taş. Bu öykülerin tamamı 2022 yılında Millî Eğitim Bakanlığı yayınları tarafından yayımlanmıştır. Tablo 1'de incelenen öykülerin isim, yazar bilgileri, sayfa sayıları ve konusuna yer verilmiştir.

Tablo 1.

«365 Gün Öykü Serisi» Kitaplarının Künyesi

Öykünün adı	Yazarı/Yazarları	Sayfa sayısı	Konusu
Abimin Bavulu	Berrin Tezcan, Ebru Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu	28	Gemi kaptanı olduğu için sık sık seyahat eden bir abinin biri kız diğeri erkek kardeşi ile seyahat için bavulunu hazırlama süreci eğlenceli bir şekilde anlatılmıştır.
Başka Ne Olur?	Havva Selvi Utuş, Nebile Yılmaz, Şerife Karabıyık, Yasemin Kuri	24	Bir kız çocuğunun garajda bulduğu bir araba tekerleğinin ne olduğunu anlamaya çalıştığı, sonrasında da kullanılmayan tekerlekten bir ev eşyası yaptığı süreç anlatılmaktadır.
Benimle Oynar mısın?	Berrin Tezcan, Ebru Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu	20	Öykü çocukların oyuna olan gereksinimlerine ve çocuklardan gelen oyun davetlerine dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.
Beyaz	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek Karaboğa, Zübeyde Cömert	28	Öyküde öğrenciler Dünya Süt Günü ile ilgili bir araştırma yapmaktadırlar ve çocukların evlerinde süttten büyükleri ile yaptıkları ürünler anlatılmaktadır.
Bir Sonbahar Günü	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek Karaboğa, Zübeyde Cömert	20	Öykü mevsim döngüsüne ve zaman kavramına dair farkındalığı desteklemek amacıyla hazırlanmıştır.
Çekirdek	Hilal Kaya, Hülya Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı	28	Öyküde etrafa çekirdek atarak çevreye verilen zarar görsellerle anlatılmaktadır.
Dünyanın Ateşi Var	Nihal Feyman Gök	20	Öykü çocuklarda yerkürenin geleceğini korumaya dair bilinç oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.
Karışık Tost	Nihal Feyman Gök	20	Öyküde ailecek oyun oynamaya zaman ayırmanın önemi anlatılmaktadır.
Kaşmir	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek	20	Öykü hayvanların insan yaşantısındaki önemine dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

	Karaboğa, Zübeyde Cömert		
Leyla'nın Renkli Dünyası	Esmâ Uçar Baltaş, 28 Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek Karaboğa, Zübeyde Cömert		Öykü çocukların yetişkinlere göre "yanlış" olarak nitelenen ancak yanlış değil "farklı" olan bakış açılarını yansıtmak amacıyla yazılmıştır.
Memleketim Adana	Berrin Tezcan, Ebru 24 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		Öykü, gezi bilincinin ve kültürel değerlerimizin yaygınlaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.
Memleketim Denizli	Havva Selvi Utuş, 20 Nebile Yılmaz, Şerife Karabıyık, Yasemin Kuri		Öykü, gezi bilincinin ve kültürel değerlerimizin yaygınlaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.
Memleketim Mardin	Berrin Tezcan, Ebru 20 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		Öykü, gezi bilincinin ve kültürel değerlerimizin yaygınlaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.
Memleketim Rize	Hilal Kaya, Hülya 20 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		Öykü, gezi bilincinin ve kültürel değerlerimizin yaygınlaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.
Memleketim Türkiye	Hilal Kaya, Hülya 28 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		Öykü ülkemizin bereketli sofralarını ve kültürel mirasını çocuklara tanıtmak için hazırlanmıştır.
Memleketim Van	Hilal Kaya, Hülya 20 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		Öykü, gezi bilincinin ve kültürel değerlerimizin yaygınlaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.
Mozaik	Hilal Kaya, Hülya 20 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		Öykü çocukların oyun alanlarına olan gereksinimlere dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.
Rüzgâr Esince	Berrin Tezcan, Ebru 28 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		Öyküde çocuklara rüzgâr esince neler olduğu anlatılmaktadır.
Unun Var mı?	Berrin Tezcan, Ebru 20 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		Öyküde unun çeşitli besinlere dönüşümüne yer verilmektedir.
Uyku Vakti Gelince	Berrin Tezcan, Ebru 28 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		Öykü uyku vakti gelince uyumakta zorlanan çocuklar düşünülerek hazırlanmıştır.

Yedi Taş

Berrin Tezcan, Ebru 20

Akgün, Emine

Özfemir, Gözde

Pergel, Nimet

Rifaioğlu

Öykü çocuklar için anlaşılması en güç kavramlardan olan zaman kavramını somutlaştırmak amacıyla hazırlanmıştır.

2.4. Veri Analizi Süreci

Bu araştırmanın kapsamına giren 21 öykü araştırma problemleri kapsamında içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir ve öyküler sözel anlatımları yanında görseller bakımından da değerlendirilmiştir.

2.5. Kodlama Süreci

Bu araştırmanın tematik analizi yapılırken Braun ve Clarke'ın (2006) önermiş olduğu 6 adımlı analiz süreci takip edilmiştir. Bu süreçte ilk olarak öykü kitaplarındaki veriler tanımlanmış, sonra ilk kodlar oluşturulmuştur. Daha sonra ise temalar araştırılmış, gözden geçirilmiş ve nihai olarak temalar isimlendirilmiştir. Yazar verileri birkaç defa gözden geçirerek analiz etmiş, öykülerdeki toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında yer alan söylemleri tanımlayan 11 ilk kod elde etmiştir. Bu kodlar arasında erkeklerin fiziki güç ile ilişkilendirilmesi, tam zamanlı kamusal alanda çalışan erkeklik, çocukların bakımından sorumlu kadınlık, ayrılmış kadın ve erkek rolleri, erkek akıl kadın doğa, mekânla ilişkilendirilmiş cinsiyetler, ayrılmış kadın ve erkek meslekleri, her mesleği yapabilen cinsiyetler, spor dalları ile ilişkilendirilmemiş cinsiyetler, ev içi alanda mesleki işler yapan kadın ve ev içi alanla ilişkili işler yapan baba yer almaktadır. Bu kodlar dikkatle incelenerek incelenen kodlar birleştirilmiş, potansiyel olarak güçlü erkeklik, ailesini tehlikelerden koruyan bir kimlik olarak baba, ailesinin geçimini sağlayan baba, vurgulanmış kadınlık inşası, eşitsiz rol dağılımı, ayrılmış roller, ayrılmış mekânlar, kadın ve erkek meslekleri, cinsiyet rollerinin esnetilmesi, yapılan sporların cinsiyetsizleştirilmesi, çalışan kadın ve bakım veren babalık alt temalarıdır. Bu potansiyel temalar incelenerek araştırmada nihai olarak 5 temaya ulaşılmıştır. Bu temalar sırasıyla (1) Hegemonik erkeklik, (2) Cinsiyet rol dağılımı, (3) Mesleklerin cinsiyetlendirilmesi, (4) Kalıp yargıların kırılması ve (5) Bakım veren erkeklik temalarıdır.

Tablo 2.

Alıntı Örnekleri ve Kodlama Süreci

Örnek alıntılar	İlk kodlar	Alt temalar	Temalar
"Abimin kolları gemi halatı gibiydi" (Abimin Bavulu, s. 12).	Erkeklerin fiziki güç ile ilişkilendirilmesi	Güçlü erkeklik (5/21)	Hegemonik erkeklik
Parkta sert bir rüzgâr esince eşinin ve oğlunun şemsiyesini tutan baba ilişkilendirilmesi görseli. (Rüzgâr Esince, s. 12).	Erkeklerin fiziki güç ile ilişkilendirilmesi	Ailesini tehlikelerden koruyan bir kimlik olarak baba (4/21)	Hegemonik erkeklik
"Babası iş seyahati için yola çıktı." (Yedi Taş, s. 7).	Tam zamanlı kamusal alanda çalışan erkeklik	Ailesinin geçimini sağlayan baba (6/21)	Hegemonik erkeklik
"Bunu unutmuşsun galiba." (Abimin bavulu, s. 22).	Çocukların bakımından sorumlu kadınlık	Vurgulanmış kadınlık inşası (10/21)	Hegemonik erkeklik
Kadınların çekirdek çöplerini çöp tornalarına doldurduğu, erkeklerin erkek rolleri ise çöpleri taşıdığı görsel (Çekirdek, s. 20-21)	Ayrılmış kadın ve erkek rolleri	Eşitsiz rol dağılımı (14/21)	Cinsiyet rol dağılımı
Kadınlar yemek pişirmekte, erkekler ise elektrikleri kontrol	Erkek akıl kadın doğa	Ayrılmış roller (12/21)	Cinsiyet rol dağılımı

etme gibi teknik bir işle meşgul olduğu görsel (Memleketim Van, s. 2-3).

Annenin ev içi alanda ve sokakta çocuğu ile vakit geçirmesi (Bir Sonbahar Günü)	Mekânla ilişkilendirilmiş cinsiyetler	Ayrılmış mekânlar (11/21)	Cinsiyet rol dağılımı
Pembe kıyafetli kadın okul öncesi öğretmen temsili. (Dünyanın Ateşi Var, s. 2).	Ayrılmış kadın ve erkek meslekleri	Kadın ve erkek meslekleri (4/21)	Mesleklerin cinsiyetlendirilmesi
Servis şoförü kadın görseli. (Beyaz, s. 3).	Her mesleği yapabilen cinsiyetler	Cinsiyet rollerinin esnetilmesi (5/21)	Kalıp yargıların kırılması
“Benim adım Ozan. Abim Kaan ve kardeşim Canan ile futbol oynamayı severiz.” (Mozaik, s. 2)	Spor dalları ile ilişkilendirilmemiş cinsiyetler	Yapılan sporların cinsiyetsizleştirilmesi (2/21)	Kalıp yargıların kırılması
“Elektronik postalarımı kontrol ediyorum, şu an çok meşgulüm ama işimi bitirdikten sonra neden olmasın?” (Benimle Oynar Mısın?, s. 4).	Ev içi alanda mesleki işler yapan kadın	Çalışan kadın (3/21)	Kalıp yargıların kırılması
“Gömleğimi ütülüyorum, şu an çok meşgulüm ama işimi bitirdikten sonra neden olmasın?” (Benimle Oynar Mısın?, s. 11).	Ev içi alanla ilişkili işler yapan baba	Bakım veren babalık (7/21)	Bakım veren erkeklik

3. Bulgular

Toplumsal cinsiyet sosyolojisi ve eleştirel erkeklik çalışmaları, toplumsal cinsiyetin ve erkekliğin nasıl inşa edildiği, yeniden şekillendirildiği ve bireyler aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğine dair önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu bağlamda analiz edilen MEB «365 Gün Öykü» serisi kitapları erken çocukluk dönemindeki çocukların toplumsal normları, rolleri ve güç ilişkilerini öğrenmelerinde, erkeklik ve kadınlık biçimlerini nasıl şekillendirdiğini anlamalarında etkili materyallerdir. Bu araştırmanın temalarından Connell’in (1987, 1995) ortaya koyduğu hegemonik erkeklik kavramı, erkekliğin toplumdaki baskın biçimi olup, toplumdaki en yüksek statüye sahip erkeklik biçimidir. Hegemonik erkeklik, fiziksel güç, kamusal alanda temsil ve liderlik özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Hegemonik erkeklik temasının tam karşısında bakım veren erkeklik teması konuşlanmış durumdadır.

Araştırmanın bakım veren erkeklik teması erkeklerin duygusal ve fiziksel bakım sağlayıcılar olarak rol almalarıyla temsil edildiği bir temadır. Erkeklerin yalnızca ekonomik olarak değil aynı zamanda duygusal ve pratik anlamda da ailelerine bakabilen bireyler olarak temsil edilmesini ifade etmektedir. Bakım veren erkeklik, hegemonik erkekliğin tersine erkeklerin de bakım verebilen kimlikler olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, araştırmanın “ev içi alanda mesleki işler yapan kadın ve ev içi alanla ilişkili işler yapan baba” gibi söylemleri, erkeklerin geleneksel erkeklik rollerinden sapmalarını ve bakım veren bir kimlik inşa etmelerini vurgulamaktadır.

3.1. Hegemonik Erkeklik Anlatısı

Araştırmanın kapsamına giren öykülerden “Abimin Bavulu” isimli öyküde gemi kaptanı olduğu için sıklıkla seyahat eden abinin bavulunu hazırlayan kardeşler çocuklar bavuldan bir gemi hayal ederler ve denizde türlü maceralara atılırlar. Bu öyküde abi güçlü, kardeşlerini tehlikelerden koruyan bir kişi olarak temsil edilmiştir. Bu öyküde aşağıdaki söylem ve görsel

erkeklerin fiziki güç ile ilişkilendirildiğini ortaya koyarken hegemonik bir erkeklik anlatısı ile uyumlu görünmektedir. Bu öyküde seyahate hazır olan abinin unuttuğu hırkasını annesi hatırlatmaktadır. Öyküde annelik, çocukların bakımını sağlayan, ev içi alanda başat sorumlu cinsiyet olarak temsil edilirken, hegemonik erkekliğin inşasında önemli bir unsur olan vurgulanmış bir kadınlığa söylemsel olarak yer verilmektedir.

“Abimin kolları gemi halatı gibiydi.” (Abimin Bavulu, s. 11).

Şekil 1.

Abimin Bavulu, s. 11 Görseli

Şekil 2.

Abimin Bavulu, s. 22 Görseli

“Rüzgâr Esince” isimli öyküde parkta sert rüzgâr eserken şemsiyeleri tutma görevi fiziksel olarak güçlü olma ile ilişkilendirilen, ailesini tehlikelerden koruyan bir kimlik olarak baba ile ilişkilendirilmektedir. Bu söyleme göre babalık, ailesini tehlikelerden koruyan bir kimlik olarak inşa edilmektedir.

Şekil 3.

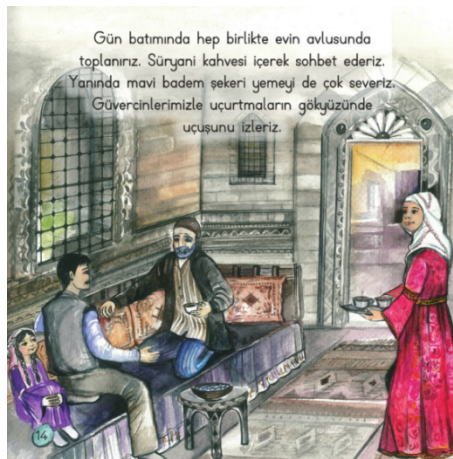
Rüzgâr Esince, s. 12 Görseli

“Uyku Vakti Gelince” isimli öyküde uykusu kaçmış bir çocuk yer almaktadır, çocuğu uyutma görevi annede görünmektedir. Bu durum ev içi alanda kadınların çocukların bakımını öncelikli olarak üstlenen cinsiyet olduğuna yönelik bir vurgu ile hegemonik erkeklik normlarını güçlendirmektedir.

Şekil 4.*Uyku Vakti Gelince, s. 5 Görseli*

“Memleketim Mardin” isimli öyküde aynı zamanda Süryani kahvesini erkeklere servis ederken yer alan bir kadın temsil kadınların ev içi alanda iyi eğitilmiş, hamarat ve iş bilenler olduğu kalıp yargısını destekleyerek vurgulanmış kadınlığı ön plana çıkartmaktadır.

Şekil 5.*Memleketim Mardin, s. 14 Görseli***3.2. Cinsiyet Rol Dağılımı Anlatısı**

“Başka Ne Olur?” isimli öyküde bir kız çocuğunun garajda bulduğu bir araba tekerleğinin ne olduğunu anlamaya çalıştığı, sonrasında da kullanılmayan tekerlekten bir ev eşyası yaptığı süreç anlatılmaktadır. Tekerlekten bir minder ya da masa yapabileceğini düşünen kız, salıncak yapmaya karar verir. Yardım için bir yetişkinden yardım alması gerektiğini düşünür. Kalın bir ip, boya, fırça vb. ile ona yardım eden kişi, yetişkin bir erkek olarak temsil edilmiştir (Başka Ne Olur, s. 13). Bu kapsamda teknik ve güç gerektiren işlerle ilişkilendirilirken erkeklik akılla ilişkilendirilmiştir:

Şekil 6.*Başka Ne Olur?, s. 13 Görseli*

Etrafa çekirdek atarak çevreye verilen zararın görsellerle anlatıldığı “Çekirdek” isimli öyküde, cinsiyete dayalı bir rol dağılımı söz konusudur. Kadınlar çekirdek çöplerini torbalara doldururken, erkekler çöpleri taşımaktadır. Bu durum erkeklerin fiziksel olarak kadınlardan güçlü olduğu kalıp yargısını desteklemektedir. Öyküde çöpleri paketleme ve taşıma işi bittikten sonra erkekler, çok yoruldukları için dinlenmekte, kadınlar etrafı toparlamaya ve temizlemeye devam etmektedirler. Bu durum ise kadınların ev içi işlerle ilişkilendirilen bir cinsiyet olduğu kalıp yargısını desteklerken, aynı zamanda ayrılmış kadın ve erkek rollerine vurgu yapmaktadır.

Şekil 7.*Çekirdek, s. 20 Görseli***Şekil 8.***Çekirdek, s. 21 Görseli*

Adana’da bir babanın yaşadıklarını şehrin sosyal yaşamı üzerinden anlatıldığı “Memleketim Adana” isimli öyküde, tarlada pamuk toplayan kadın, pamukları taşıyan erkek temsili cinsiyete dayalı iş bölümü ile ilişkilendirilmiştir. “Memleketim Mardin” isimli öyküde de ise Mardin’e özgü sosyokültürel öğeler yer almakta olup kadın ve erkek arasında iş bölümünün cinsiyete dayalı olduğu görülmektedir.

Şekil 9.*Memleketim Adana, s. 7 Görseli***Şekil 10.***Memleketim Adana, s. 3 Görseli*

“Memleketim Van” isimli öyküde düğün hazırlıkları yapılırken kadın ve erkek temsillerinde cinsiyete dayalı roller dikkat çekmektedir. Kadınlar yemek pişirmekte, erkekler ise elektrikleri kontrol etme gibi teknik bir işle meşgul olmaktadır.

Şekil 11.*Memleketim Van, s. 2 Görseli***Şekil 12.***Memleketim Van, s. 3 Görseli*

“Yedi Taş” isimli öyküde iş seyahatinde olan bir baba, evde çocuğu ile vakit geçiren bir anne temsili yer almaktadır. Baba kamusal alanda çalışan, anne ev içi alanda yer alan bir kişi olarak temsil edilmiştir. Baba iş seyahatinden dönünce oğlu ile parka gitmiştir. Bu durum kadın ve erkeklerin ayrı mekanlarda temsilini ifade ederken aynı zamanda keskin sınırlarla birbirinden ayrılmış cinsiyet rol dağılımını desteklemektedir. Baba tekrar iş seyahatine gittiğinde, anne ev içi alanda çocuğu ile kalmaktadır. Bu durum “Anneler evde çocuğunun bakımını üstlenen, baba ise evi geçindiren kişidir.” kalıp yargısını desteklemektedir.

Şekil 13.*Yedi Taş, s. 2 Görseli***Şekil 14.***Yedi Taş, s. 4 Görseli***Şekil 15.***Yedi Taş, s. 7 Görseli*

“Bir Sonbahar Günü” isimli öyküde, evde annesi ile olan Can isiminde bir çocuğun canı sıkıldığından annesiyle kestane almak için markete gitmeleri ve dışarıda yaşadıkları maceralar anlatılmaktadır. Evde çocuğu ile vakit geçiren cinsiyet olarak kadının yani annenin yer alması, kadınların ev içi alanla ilişkili bir cinsiyet olarak temsil edildiğini göstermektedir. “Leyla’nın Renkli Dünyası” isimli öyküde de Leyla’nın annesi, mutfakta yemek hazırlarken temsil edilmektedir. Bu durum her iki öyküde de kadınların eril mekanlar olarak kamusal alanın dışında ev içi alanda temsil edildiğini gösterirken aynı zamanda eşitsiz cinsiyet rollerine de kapı aralamaktadır.

Şekil 16.*Bir Sonbahar Günü, s. 4 Görseli***Şekil 17.***Bir Sonbahar Günü, s. 11 Görseli*

“Memleketim Denizli” isimli öyküde bir şehre ait sosyokültürel öğeler anlatılırken kadınlar ev eksenli işlerle ilişkilendirilmektedir. “Memleketim Mardin” isimli öyküde sofraya hazırlayan kadın olup ev içi alanda temsil edilmektedir.

Şekil 18.*Memleketim Denizli, s. 11 Görseli***Şekil 19.***Memleketim Mardin, s. 9 Görseli*

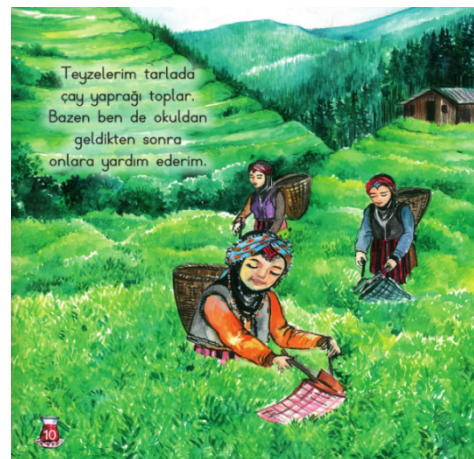
“Kaşmir” isimli öyküde köpeğini parkta gezdiren bir kişinin gördükleri ve köpeği ile yaşadıkları anlatılmaktadır. Öyküdeki park görselinde anneler çocuklarını parkta gezdirmektedir. Kadın, çocuğunun bakımını sağlaması gerek cinsiyet olarak temsil edilirken, kamusal alanın dışı olarak kabul edilen bir mekân olarak park ve bahçede yer almaktadır.

Şekil 20.*Kaşmir, s. 6 Görseli*

“Unun Var Mı?” isimli öyküde buğdaydan unun oluşumu ve undan yapılacak ürünler tanıtılmak istenmektedir ancak öyküdeki kadın temsil yemek yapma ve mutfak ile ilgili işlerle ilişkilendirilmektedir.

Şekil 21.*Unun Var Mı?, s. 8 Görseli*

“Memleketim Rize” isimli öyküde baba balık tutmaya gitme davranışı ile kamusal alanda, yani ev dışı bir mekânda, kadın ise hem ev içi alan hem çay toplama rolü ile ev dışı alanda temsil edilmektedir.

Şekil 22.*Memleketim Rize, s. 3 Görseli***Şekil 23.***Memleketim Rize, s. 10 Görseli*

Aynı öyküde yaşlı kadın temsili evinde sofasında oturan, yanındaki torununa rol model olan bir temsil iken, anne temsili yine ev içi alanda, kızına sofranın başında ev ekseni işler bağlamında rol model olmaktadır.

Şekil 24.

Memleketim Rize, s. 4 Görseli

Şekil 25.

Memleketim Rize, s. 8 Görseli

3.3. Mesleklerin Cinsiyetlendirilmesi Anlatısı

“Dünyanın Ateşi Var” isimli öyküde okul öncesi öğretmeni bir kadındır ve cinsiyetlerin renkle temsil edilmesi bağlamında pembe kıyafeti ile dikkat çekmektedir. “Memleketim Türkiye” isimli öyküde öğretmen temsili ise erkektir. Bu durum MEB «365 Gün Öykü» serisi kitaplarında öğretmenlik mesleğini her iki cinsiyetinde yapabileceği vurgusu ile cinsiyetlerle ilişkilendirilen mesleklere yönelik kalıp yargıları kırmaya yönelik bir söylem olmasının yanında öykülerde 1 erkek öğretmen temsili dışında tüm öğretmenlerin kadın öğretmenlerden oluşması mesleklerin cinsiyetlendirmesi olgusunu da desteklemektedir.

Şekil 26.

Dünyanın Ateşi Var, s. 2 Görseli

Şekil 27.

Memleketim Türkiye, s. 3 Görseli

3.4. Kalıp Yargıların Kırılması Anlatısı

“Beyaz” isimli öyküde süt çiftliğine geziye giden öğrencilerin servis şoförü bir kadın olarak temsil edilmiştir. Bu durum mesleklerin cinsiyetlendirilmesine yönelik kalıp yargıyı kırmaktadır. Yine aynı öyküde Dünya Süt Günü ile ilgili öğrencilerin yaptıkları çalışmalarla ilgili kısımda öğrencilerden Tuğrul, babası ile evde sütü kaynatıp üzerinden kaymak almıştır, bu durum ev içi alana ait rollerde erkeklerin de ev işi yaptığı bir görsel ile temsil edilmiştir ve cinsiyet rollerinin esnetilmesine yönelik bir temsil olarak ortaya çıkmaktadır. Aynı öyküde dedesi ile peynir yapan bir çocuk da yer almıştır. Bu durum torunlara anneanne ya da babaanne bakar kalıp yargısını kırmaktadır.

Şekil 28.*Beyaz, s. 3 Görseli***Şekil 29.***Beyaz, s. 6 Görseli***Şekil 30.***Beyaz, s. 18 Görseli*

“Mozaik” isimli öyküde 2 erkek 1 kız kardeş evlerinin salonunda futbol oynamaktadır. Bu öyküde bir kız çocuğunun futbol oynaması futbolun erkek sporu olduğu kalıp yargısını kırmaya yönelik bir söylemdir:

Şekil 31.*Mozaik, s. 2 Görseli*

“Benimle Oynar Mısın?” isimli öyküde Elif, pazar günü evde canı sıkılınca annesi ve babasından kendisi ile oyun oynamalarını istemektedir. Evdeki herkes işi olduğu için ancak işlerini bitirdiklerinde onunla oyun oynayabileceklerini söylemişlerdir. Annesi elektronik postalarını kontrol etme işi bitince oyun oynayabileceğini söylemiştir. Bu durum ev içi alanda annelerin de kamusal bir iş yapabileceğinin göstergesidir ve cinsiyet rolleri ile ilgili yaygın bir söylem olarak “Anneler ev içi alanda çocukları ile ilgilenmelidir.” kalıp yargısını kırmaktadır. Öyküde ilk işini bitirip Elif’in yanında gelip onunla oyun oynayan kişi babası olmuştur. Bu durum ise çocuk bakımından başat sorumlu cinsiyetin kadın olduğu kalıp yargısını kırmaktadır.

Şekil 32.*Benimle Oynar Mısın?, s. 5 Görseli***Şekil 33.***Benimle Oynar Mısın?, s. 15 Görseli***3.5. Bakım Veren Erkeklik Anlatısı**

“Benimle Oynar Mısın?” isimli öyküde Elif’in babası ütü yaptığı için, ütüsünü bitirirse ancak onunla oyun oynayabileceğini söylemiştir. Bu durum erkeklerin de ev eksenli işleri yapabileceklerini ve bakım veren yönlerinin olduğunu hatırlatan bir temsildir.

Şekil 34.*Benimle Oynar Mısın?, s. 11 Görseli*

“Mozaik” isimli öyküde kırılan vazoyu temizleyen kişi baba olmuştur. Bu durum erkeklerin ev eksenli işleri yapabileceğini gösteren bir temsil olarak bakım veren erkekliği temsil etmektedir.

Şekil 35.*Mozaik, s. 5 Görseli*

Bir aile üyelerinin akşam saatlerinde birlikte oldukları “Karışık Tost” isimli öyküdeki ilk görselde çay dolduran bir baba yer almaktadır. Son görselde ise tüm aile mutfakta hep birlikte tost hazırlamaktadırlar. Bu durum eşitlikçi rollerle ilişkili olup aynı zamanda erkeklerin de mutfak işleri yaparak bakım veren yönlerini temsil eden bir söylem olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 36.*Karışık Tost, s. 2 Görseli***Şekil 37.***Karışık Tost, s. 16 Görseli***4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler****4.1. Tartışma ve Sonuç**

Hegemonik erkeklik Connell’in (1987, 1995) teorik çerçevesinde, erkekliğin toplumsal olarak baskın biçiminin nasıl yapılandırıldığını açıklarken erkeklerin toplumsal, kültürel ve ekonomik alanda iktidar ilişkilerini sürdürmelerine olanak tanımaktadır. Bu erkeklikler otorite, fiziksel güç ve iktidar ile ilişkilendirilirken, çoğunlukla erkeklerin kadınlar ve diğer erkekler üzerindeki hegemonik pozisyonlarını güçlendirmelerine neden olmaktadır. Hegemonik erkeklik, stereotipik olarak tanımlanan güçlü, egemen ve bağımsız erkek figürlerini kutlamaktadır. Hegemonik erkekliğin eleştirisi, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yeniden üretildiği ve erkeklerin duygusal ve sosyal anlamda da daha esnek ve kapsayıcı bir kimlik geliştirmeleri gerektiği argümanlarına dayanmaktadır. Araştırmada “fiziksel olarak güçlü erkeklik” söylemi, bu

hegemonik erkeklik figürünün pekiştirilmesine dair önemli bir örnektir. Hegemonik erkeklik, erkekler arasında eşitsizliklere neden olurken kadınlarla erkekler arasında eşitsiz toplumsal cinsiyet ilişkilerine neden olmaktadır.

Hegemonik erkeklik uluslararası alan yazınında yürütülen erkekler ve erkeklikler hakkındaki araştırmalarda kilit bir teori olup, bu kapsamda yürütülen araştırmaların toplu olarak, çeşitli coğrafyalarda hegemonik erkeklikleri anlamak, zaman içinde nasıl değişebileceği veya dönüşüme dirençli kalabileceği ortaya koymaları bakımından önemlidir. Hegemonik erkeklik araştırmalarının yürütüldüğü coğrafya, kültürün rolü ve zamansal bileşenlerin etkisi hegemonik erkeklik biçimlerini etkilemektedir (Hopkins ve Giazitzoglu, 2024). Bu nedenle bu araştırmada ele alınan «365 Gün Öykü» serisi kitapları Türkiye’de erken çocukluk döneminde olan çocukların toplumsal cinsiyet kimliklerini öğrenmesi sürecinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmada incelenen bazı öykülerde araştırmanın temalarından hegemonik erkeklik temasına uygun bir biçimde erkekliğin fiziki güç ile ilişkilendirildikleri, kamusal alanda çalışanlar olarak evin geçimini sağlayan kimlikler olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte bazı öykülerde erkekler teknik işleri yaparken kadınlar daha çok ev eksenli işlerle temsil edilmiştir. Bu durumlar hegemonik erkeklik anlatısı ile oldukça uyumlu görünmektedir. Bununla birlikte öykülerde hegemonik erkeklik kalıplarının dışında bakım veren erkeklik söylemlerinin de yer alması oldukça dikkat çekicidir. Öykülerdeki bazı erkeklerin babalar olarak çocukları ile mutfakta ev eksenli işleri yaptıkları, çocukları ile yakından ilgilendikleri, akşam saatlerinde ailelerine ve eşlerine çay servisi yaptıkları temsiller de söz konusudur. Bu durum «365 Gün Öykü» serisi kitaplarındaki erkek temsillerinin toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümüne yönelik kalıp yargıları kırdığı şeklinde yorumlanmıştır ve erken çocukluk dönemi toplumsal cinsiyet rollerine yönelik sosyalleşmelerde eşitlikçi cinsiyet rolleri anlatısı ile uyumludur. Dolayısıyla «365 Gün Öykü» serisi kitaplarında erkeklik temsillerinin yalnızca hegemonik erkeklik formu içinde olmadığı, aynı zamanda bakım veren erkekliklere de vurgu yapıldığı görülmektedir.

Erken çocukluk döneminde öyküler, masallar ve oyunlar çocukların toplumsal cinsiyet stereotiplerini öğrenmelerinde veya kırmalarında önemli bir araçtır. Bu bağlamda «365 Gün Öykü» serisi kitaplarında kadın kimliklerin ev eksenli işlerde erkek kimliklere göre daha yoğun temsil edilmesi toplumsal cinsiyet stereotiplerini yerleştirmektedir. Öykülerde kadınlar mutfakta, parkta çocuğu ile temsil edilmekte, evin, çocukların ve hane halkının bakımını sağlayan bireyler olarak yer almaktadır. Bu öykülerde stereotipleri destekleyen anlatıların dışında kırmaya yönelik anlatılar da bulunmaktadır. Örneğin “Beyaz” isimli öyküde servis şoförünün bir kadın olması toplumsal cinsiyet stereotiplerini kırmaya yönelik bir anlatıdır ve “Kadınlar da şoför olabilir.” düşüncesini desteklemektedir (Rosalina, Nırhadi ve Yuhastina, 2021). Yine “Memleketim Türkiye” isimli öyküde kadınlıkla ilişkilendirilen öğretmenlik mesleğini erkeklerin de icra ettiği görülmektedir. Bu durum da benzer şekilde mesleklerin cinsiyetlendirilmesine yönelik kalıp yargıyı kırmaktadır.

Cinsiyetler arası iş bölümünde kadınların dikkat gerektiren sınıflama ve paketleme gibi işlerde, erkeklerin ise ağır yükleri kaldırma ve teknik işleri yapma ile ilişkilendirildikleri görülmektedir (Sancar, 2009). Bu çerçevede “Çekirdek” isimli öyküde erkeklerin fiziki güç ile ilişkilendirilmesi bağlamında taşınması gerekenleri taşıyan bireyler olarak yer aldıkları, kadınların ise daha fazla dikkat gerektiren sınıflandırma ve paketleme gibi işleri yaptıkları görülmektedir. Bu durum toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümü bağlamında bir ayırmaşma olarak değerlendirilmektedir.

«365 Gün Öykü» serisi kitaplarının bazılarında erkek iş seyahatine giden, kadın ise çocuğu ile evde eşini bekleyen kimlik olarak yer almıştır. Bu durum toplumsal cinsiyet çalışmalarında kadınların özel, erkeklerin ise kamusal alandaki temsilleri ile uyumludur (Chanter, 2019; Güneş, 2017; Walby, 2021). Bazılarında kadın ev içinde masa başında mesleği ile ilgili işini yapmakta erkek ise ütü yaparken yer almaktadır. Dolayısıyla MEB «365 Gün Öykü» serisi

kitaplarında bazı söylemlerde erken çocukluk döneminde olan çocukların toplumsal cinsiyete yönelik kalıp yargılarının desteklendiği, bazılarının da ise bu kalıp yargıları kırdığı düşünülmektedir.

Araştırmada ulaşılan temalardan cinsiyet rol dağılımı teması, toplumsal cinsiyetin işlevsel bir yönünü, yani erkekler ve kadınlar için belirlenen belirli rollerin nasıl ve neden ortaya çıktığını ortaya koymaktadır. Bu tema özellikle çocukların bakımından sorumlu annelik ve aileyi geçindiren babalık gibi geleneksel cinsiyet rollerinin nasıl inşa edildiğini ve sürdürülmeye çalışıldığını göstermektedir. Öykülerde erkekler ev içindeki bakım rolünde kadınlara göre daha az temsil edilirken, kadınlar da erkeklere göre ev dışı alanda daha az temsil edilmektedir. Bu bağlamda öykülerde sunulan toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının küçük yaşlardan itibaren çocukların cinsiyetler arasındaki eşit olmayan güç dinamiklerini öğrenmelerine neden olduğu söylenebilir. Cinsiyet rol dağılımı kapsamında erkeklerin kamusal, kadınların özel alanla ilişkilendirilmesi toplumsal cinsiyet rollerinin ve eşitsizliklerinin yerleşmesini sağlamaktadır. Ayrıca öykülerde erkeklere oranla kadınların bakım ve çocuk yetiştirme gibi rollerle daha fazla temsil edilmesi, geleneksel cinsiyet rollerinin sürekliliğini pekiştirmektedir.

Araştırmada ulaşılan temalardan cinsiyetlendirilmiş meslekler teması, belirli mesleklerin erkekler ya da kadınlar için daha uygun görüldüğü fikrini erken çocukluk dönemindeki çocuklara öğretmektedir. Bu bağlamda mesleklerin toplumsal yapıdaki güç ilişkilerini pekiştirdiği söylenebilir. Öykülerde erkeklerin akılla, kadınların doğa ile ilişkilendirilmesi (Touraine, 1994; Ersöz, 2015), kadın ve erkeklerin belirli meslek ve rollerle temsil edilmesi (Walby, 2021) erken çocukluk dönemindeki çocukların kadınların ve erkeklerin hangi meslekleri yapabileceğine ve hangilerinin onlara uygun olduğuna dair bir öğrenme alanı sunmaktadır. Bu dönem çocukları için mesleklerin cinsiyetlerle ilişkilendirilmesi hem bireyler hem de toplumlar için yaratıcılığı sınırlamaktadır. Öykülerde kadın ve erkeklerin belirli roller ve mesleklerle ilişkilendirilmesi, alan yazınında yer alan kadınların öğretmenlik ve hemşirelik gibi bakım sağlayan mesleklerle, erkeklerin mühendislik ve fen alanlarına yönelmesi olgusuyla uyumludur. Bu durum aynı zamanda kızlar ile erkekler arasındaki farklılıkların aile ve okul içerisinde küçük yaşlardan itibaren pekiştirilmesini sağlamaktadır (Oakley, 1980).

Eleştirel erkeklik çalışmaları alan yazınında erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerinden daha esnek ve geniş bir biçimde hareket edebilmeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Araştırmadaki kalıp yargıların kırılması teması, toplumsal normların erkeklik ve kadınlık üzerine kurduğu geleneksel baskıların sorgulanmasını ifade etmektedir. Öykülerde erkeklerin bakım veren baba olarak temsil edilmesi, erkekliğin daha kapsayıcı ve esnek bir biçimde inşa edildiği bir söylem ortaya koymaktadır (Nayak, 2023; Prattes, 2022; Wojnicka, 2021). Öykülerdeki bu gibi söylemler erken çocukluk döneminde çocukların geleneksel erkeklik formları dışında yeni erkeklik biçimlerini düşünmelerine olanak tanımaktadır. Geleneksel erkeklik normları erkekler üzerinde baskı oluştururken, cinsiyet rol dağılımının aşılması erkeklerin ev içi alanda bakım veren yönlerinin ön plana çıkmasına katkı sağlayabilmektedir. Erkeklerin bakım sağlayan rollerde yer almaları, toplumsal cinsiyetin daha esnek ve eşitlikçi bir biçimde inşa edilmesine olanak tanımaktadır.

Toplumsal cinsiyetin pekiştirdiği kalıp yargılar, kadınlık ve erkekliği toplumsal olarak sabit, doğrusal ve geleneksel bir biçimde tanımlamaktadır. Erkekler genellikle duygusal olmayan, güçlü, bağımsız ve rekabetçi bireyler olarak tanımlanırken (Goldberg, 2018), kadınlar daha duyarlı, bakımlı ve ilişki odaklı bireyler olarak görülmektedir. Bu kalıpların kırılmasına katkı sağlayan «365 Gün Öykü» serisi kitaplarında pek çok örnek yer almaktadır. Bu örnekler erken çocukluk dönemindeki çocukların erkeklerin de bakım veren yönleri olduğunu anlamalarına, kadınların güçlü ve bağımsız kimlikler olabileceğine yönelik deneyimler edinmelerine imkân tanımaktadır. Bu durum aynı zamanda erken çocukluk dönemi çocuklarının toplumsal cinsiyet normlarının esnemesine ve erkeklerin de duygusal, empatik ve bakım odaklı bir kimlik olabileceğini anlamalarına teşvik etmektedir. «365 Gün Öykü» serisi kitaplarında erkeklik hem güçlü hem de duygusal olarak kendilerini ifade edebilecek kimlikler olarak sunulmaktadır.

Araştırmadaki bakım veren erkeklik teması, erkeklerin aile içindeki sorumluluklarına dair daha geniş bir perspektif sunmaktadır ve bu durum toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı bir çözüm önerisi şeklinde düşünülebilir. Öykülerde yer alan babaların yemek ve ütü yaparken temsil edilmeleri kadınların üzerindeki bakım yükünü azaltırken kadın ve erkek rolleri arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik bir temsil içermektedir.

Öykülerdeki kalıp yargıların kırılması ve bakım veren erkeklik temalarının vurgulanması, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üstesinden gelinmesinde önemli bir dönüm noktasıdır. Bu temalar, cinsiyetin kültürel ve toplumsal bir inşa süreci olduğuna dikkat çekmektedir. Erkekliğin geleneksel biçimlerinin sorgulanması, toplumsal cinsiyet rollerinin daha esnek hale gelmesini sağlamakta ve toplumsal cinsiyet eşitliğine doğru bir adım atılmasına katkı sunmaktadır.

Öykülerdeki bu yenilikçi toplumsal cinsiyet temsil biçimleri, toplumsal cinsiyet normlarının değişebilir olduğunu ve bu değişimin erkeklik ve kadınlık anlayışlarının daha kapsayıcı ve eşitlikçi bir biçimde yeniden şekillendirilebileceğini göstermektedir. Öykülerdeki söylemler göstermektedir ki toplumsal cinsiyet eşitliği toplumsal normların ve kalıpların kırılmasıyla sağlanmaktadır. Bu durum kadın ve erkek rollerinin esnetilmesinin hem bireylerin hem de toplumun yararına olacağını ortaya koymaktadır.

4.2. Öneriler

Millî Eğitim Bakanlığı «365 Gün Öykü» serisi kitaplarının analizi neticesinde eğitimde içerik hazırlayan kişi ve kurumlara, içerikleri kullanan eğitimcilere ve oyuncak üreticilerine yönelik bazı öneriler şunlardır:

- Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde çocuk kitapları ve öykülerin hazırlanmasında görev alan içerik üreticileri ve yayın kurulları için, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı dil, karakter temsili ve meslek dağılımı gibi unsurları içeren “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İçerik Rehberi” hazırlanmalı ve bu rehbera uygunluk, yayın sürecinde zorunlu kriter olarak uygulanmalıdır.
- Erken çocukluk dönemi için yazılan öykü kitaplarında, kadın ve erkek karakterlerin çeşitliliği (meslek, görev, duygu, mekân kullanımı) açısından eşit temsiline yönelik kriterler belirlenmeli; bu kriterler ulusal çocuk kitabı ödülleri veya MEB onaylı kitap listelerinde değerlendirme ölçütü hâline getirilmelidir.
- Okul öncesi ve ilkökul öğretmenlerine yönelik olarak toplumsal cinsiyete duyarlı kitap seçimi ve kullanımı konusunda bir hizmet içi eğitim modülü geliştirilmeli; öğretmenlerin bu alanda okuma seçimleri yapabilme becerileri artırılmalıdır.
- Oyuncak üreticileri ve pazarlama uzmanları, cinsiyet farklarına vurgu yapmayan, işlevsel temelli ve çeşitliliğe açık oyuncak tasarımları geliştirmeli; oyuncak ambalajlarında ve reklamlarında toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetten ilkeleri benimsemelidir.

Etik Komite Onayı: Bu araştırma için etik izin gerekmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması tek yazar tarafından yürütülmüştür.

Çıkar Çatışması: Yazar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi: Yazar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanmamıştır.

Kaynakça

- Abbott, P., Wallace, C., & Tyler, M. (2005). *An Introduction to Sociology: Feminist Perspective*. Routledge.
- Aina, O. E., & Cameron, P. A. (2011). Why Does Gender Matter? Counteracting Stereotypes With Young Children. *Dimensions of Early Childhood*, 39(3), 11–20.
- André, I. M. (1999). Igualdade de Oportunidades: um longo percurso até chegar ao mercado de trabalho, *Sociedade e Trabalho*, 6, 98-99.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya Yayıncılık.
- Block, J. H. (1982). Psychological Development of Female Children and Adolescents. P. W. Berman and E. R. Ramey (Ed.), In *Women: A Development Perspective* (pp. 107-124), Bethesda, MD: National Institutes of Mental Health.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Butler, J. (2007). Taklit ve 'Toplumsal Cinsiyet'e Karşı Durma, (Çev. O. Akınhay). Agora Kitaplığı. (Orijinal yayın tarihi, 1990).
- Connell, R. W. (1985). Theorising gender. *Sociology*, 19(2), 260-272. <https://doi.org/10.1177/003803858501900200>
- Connell, R. W. (1987). *Gender and Power*. Polity Press.
- Connell, R. W. (1995). *Masculinities*. Polity Press.
- Chanter, T. (2019). *Toplumsal cinsiyet*. (M. Erguvan, Çev.). Fol.
- Ersöz, A. G. (2015). Özel alan / kamusal alan dikotomisi: kadınlığın "doğası" ve kamusal alandan dışlanmışlığı. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 80-102.
- Fairclough, N. (2001). Critical discourse analysis as a method in social scientific research. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), In *Methods of Critical Discourse Analysis* (pp. 32-62). SAGE Publications.
- Gündüz Şentürk, S. (2015). *Okul öncesi dönem çocukları için basılan resimli öykü kitaplarının toplumsal cinsiyete ilişkin kalıpyargılar yönünden incelenmesi*. (Yayın No. 384135) [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Güneş, F. (2017). Feminist kuramda ataerki tartışmaları üzerine eleştirel bir inceleme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 245-256.
- Holloway, I., & Wheeler, S. (1996). *Qualitative research for nurses*. Blackwell Oxford; Cambridge, Mass.
- Hopkins, P., & Giazitzoglu, A. (2024). Hegemonic masculinity: new spaces, practices, and relations. *Progress in Human Geography*, 49(1), 84-98. <https://doi.org/10.1177/03091325241307387>
- Houser, J. (2015). *Nursingresearch: reading, using, andcreating evidence*. (3rd ed.). Jones ve Bartlett Learning.
- Katz, P. A. (1986). Gender Identity: Development and Consequences. R. D. Ashmore ve F. K. D. Boca (Ed.), In *The Social Psychology of Female-Male Relations: A Critical Analysis of Central Concepts* (ss.21-65). Academic Press.
- Kaynak, D., & Aktaş, E. (2017). Okul öncesi hikâye ve masal kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri. *EKEV Akademi Dergisi* (72), 67-86.

- Koçak Turhanoglu, F. A. (2019). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojine Giriş. F. A. Koçak Turhanoglu (Ed.), *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Giriş* içinde (ss. 3-29). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: the assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45(3), 214-222.
- MEB (2022). *365 gün öykü serisi*. MEB Yayınları.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. S. Turan). Nobel. (Orijinal yayın tarihi, 2009).
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, Sage.
- Miller, C. L. (1987). Qualitative Differences Among Gender-Stereotyped Toys: Implications for Cognitive and Social Development in Girls and Boys. *Sex Roles*, 16(9/10), 473-487.
- Nayak, A. (2023). Decolonizing care: Hegemonic masculinity, caring masculinities, and the material configurations of care. *Men and Masculinities*, 26(2), 167-187.
- Oakley, A. (1980). *Sex, gender and society*. Temple Smith.
- Prattes, R. (2022). Caring masculinities and race: On racialized workers and “new fathers”. *Men and Masculinities*, 25(5), 721-742.
- Rosalina, S., Nurhadi, N., & Yuhastina, Y. (2021). Stereotypes against female online ojek drivers in Surakarta. *Humanisma: Journal of Gender Studies*, 5(1), 54-65.
- Sancar, S. (2009). *Erkeklik: imkânsız iktidar: ailede, piyasada ve sokakta erkekler*. Metis.
- Touraine, A. (1994). *Modernliğin eleştirisi*. (H. Tufan, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Travers, M. (2001). *Qualitative research through case studies*. SAGE Publications.
- Van Dijk, T. A. (2001). Multidisciplinary CDA: A plea for diversity. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), *Methods of Critical Discourse Analysis*. SAGE Publications.
- Walby, S. (2021). *Patriyarka kuramı*. (H. Osmanağaoğlu, Çev.). (2. Basım). Dipnot Yayınları.
- Weiss, G., & Wodak, R. (2003). Introduction: Theory, interdisciplinarity and critical discourse analysis. In *Critical discourse analysis: Theory and interdisciplinarity* (pp. 1-32). Palgrave Macmillan UK.
- Wodak, R. (2001). What CDA is About—a Summary of its History, Important Concepts and its Developments. Eds. Ruth Wodak, Michael Meyer. In *Methods of Critical Discourse Analysis*. (pp. 1-13). Sage.
- Wojnicka, K. (2021). Men and masculinities in times of crisis: Between care and protection. *Norma*, 16(1), 1-5.
- Yener, T. (2020). *Okul öncesi hikâye kitaplarındaki toplumsal cinsiyet rollerinin kitabın metinsel içeriği ve kitabın resimleri açısından incelenmesi*. (Yayın No. 626876) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

An Examination of the Ministry of National Education's Stories for 365 Series in Terms of Gender Roles

Nebile EROĞUL, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0002-8099-5559

Highlights

- Course content in early childhood plays a significant role in the learning of gender roles.
- Some stories depict an unequal distribution of roles between mothers and fathers.
- In some stories, fathers are represented as caregivers, deviating from the hegemonic representation.
- Some stories challenge gender stereotypes through figures such as female drivers or girls playing football.

Abstract

Gender roles are learned from early childhood through the family, school, and media. In this context, the materials used in early childhood education constitute an important learning domain for the acquisition of gender roles. Within this framework, the study examines 21 stories selected through purposive sampling from the Ministry of National Education's "Stories for 365 Days" book series in terms of gender roles. The research adopts a qualitative methodology, and the data were analyzed using critical discourse analysis. The content analysis yielded five main themes: hegemonic masculinity, gender role distribution, gendering of professions, breaking of stereotypes, and caring masculinity. Among these, the theme of hegemonic masculinity refers to the dominant form of masculinity in society, whereas caring masculinity corresponds to the emotional and physical caregiving roles undertaken by men. Caring masculinity, in contrast to hegemonic masculinity, demonstrates that men can also embody nurturing identities. According to the findings of the study, out of the 21 stories, representations of femininity are emphasized in 10, breadwinner father figures are prominent in 6, while caring masculinity appears in only 7, and working women figures in just 3 stories. The stories expand traditional gender roles through representations such as "women engaging in professional tasks within the domestic sphere" and "fathers involved in domestic chores such as ironing and cooking." The emphasis on breaking stereotypes and caring masculinity in these stories marks an important turning point in overcoming gender inequality.

Keywords: Gender, gender roles, early childhood education

Inönü University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 26, No 2, 2025
pp. 1249-1297
DOI
10.17679/inuefd.1659228

Article Type
Research Article

Received
17.03.2025

Accepted
11.08.2025

Önerilen Atıf

Eroğul, N. (2025). An examination of the Ministry of National Education's stories for 365 series in terms of gender roles. *Inönü University Journal of the Faculty of Education*, 26(2), 1249-1297. DOI: 10.17679/inuefd.1659228

This article is an extended version of the paper titled "Examination of the Stories for 365 Days Series by the Ministry of National Education from the Perspective of Gender Roles" which was presented orally at the 4th International Turkic World Educational Sciences Congress held at Gazi University on December 12-13, 2024.

1. Introduction

The process of socialization, which begins with the family, is a lifelong process that continues through friends, school, work life, and media. From the very first stage of socialization, the individual learns, reinforces, and internalizes gender roles and behaviors that are appropriate to the culture and societal values. In this way, the individual learns which roles and responsibilities are associated with being a woman or a man. This indicates that gender roles are related to individuals' attitudes and are shaped by societal expectations.

Gender theory, which cannot be defined in a fixed manner beforehand, is both implied and necessitated by current sexual policies. Practically determined through a network of arguments, gender theory focuses on the idea of "gender roles" by emphasizing individuals' attitudes and social expectations. On the other hand, it assumes the categories of "women" and "men" as given and centers on the power relations between these categories (Connell, 1985). Additionally, Connell (1987; 1995) argues that in gender relations, women are specifically in a subordinate position compared to men, and within the hierarchy of masculinities, hegemonic masculinities play a dominant role by excluding both other forms of masculinities and femininities, thereby ensuring the continuity of patriarchy. Moreover, as Butler (2007) states, gender is performative; in society, individuals encounter a set of rules that dictate the necessity of performing roles appropriate to their gender.

In early childhood, children learn which attitudes and behaviors they should display according to their gender -how they should behave- through family elders, parents, teachers, and television programs. Part of this process is also learning that when they do not display behaviors appropriate to their gender, they will be warned or excluded. The socialization process, which begins at birth, continues within the family, through educational processes, and in working life via distinctions made in tasks and chosen professions (Koçak Turhanoğlu, 2019, p. 4). In this way, the child becomes aware of the phenomenon of the gendering of professions; girls model themselves after professions associated with femininity, while boys do the same for those associated with masculinity. Women tend to gravitate toward occupations such as nursing and preschool teaching, which are considered "female professions," whereas men are directed toward science and engineering fields (Abbott et al., 2005, p. 241; Koçak Turhanoğlu, 2019, p. 5). In addition, parents reinforce the expectation that girls should be delicate, while boys should be active, tough, brave, and strong.

In childhood —the initial stage of the socialization process— individuals also learn gender distinctions through the clothes they wear, the toys and games they play with, and the knowledge and skills they acquire, beginning in infancy. Clothing is a significant element in distinguishing genders. Girls are predominantly dressed in pink clothing or frilly outfits such as "tutus," while boys are dressed mostly in blue and simple clothing.

While girls and boys play with different toys and games during childhood, they also learn gender-specific roles and behaviors. Toys are not neutral; they are tools that simulate and teach adult life. Girls play with toys that represent the domestic sphere, such as dolls and kitchen utensils. Through playing house, they internalize the roles and behaviors of a mother, including organizing the household and cooking meals. Boys' toys, on the other hand, are more often cars, toy guns, or superheroes, and playing with dolls may be met with concern by parents. Girls' toys direct them toward motherhood, domestic chores, and sensitivity to physical appearance, whereas boys' toys point to technology that often includes elements of violence or references to conflict (André, 1999, pp. 98-99). During boys' games, it is observed that they model professions such as police officers, drivers, or pilots, identify with the father's role in playing house, work outside the house, do the grocery shopping, and engage in repair-related tasks. Toys purchased for boys more often encourage exploration, management, invention, and construction. In contrast, girls are occupied with toys related to the domestic sphere or the

maternal role, such as kitchen appliances and dolls (Block, 1982; Miller, 1987; Katz, 1986). Toy preferences show that gender is not innate or biological but is culturally constructed. In this context, alternative and non-gender-specific, egalitarian toy policies are important for teaching gender equality from an early age (Aina and Cameron, 2011). Furthermore, the fact that girls and boys play different games leads them to acquire different experiences and develop different cognitive and social skills. Gender differences are taught, supported, and reproduced for children through fairy tales, stories, and textbooks in schools. The gender roles, behaviors, responsibilities, and expectations learned through this process determine the professions children will choose in the future and the fields in which they will receive education.

In early childhood, gender roles are learned from the family, school, and media. In this context, the content used in early childhood education represents a significant learning domain in terms of acquiring gender roles. In this study, the "Stories for 365 Days" book series, used by the Ministry of National Education in Türkiye for early childhood education, is examined in terms of how the professions and tasks associated with women and men, parental roles, and the relationship between gender and space affect children's learning of gender roles.

In the context of the fact that gender roles are learned from early childhood onward, this research was conducted to analyze the "Stories for 365 Days" series, prepared by the Ministry of National Education for early childhood education, in terms of gender roles. This study is based on the main research question: "How are gender roles constructed and reproduced through the professions, personal traits, parental roles, and spatial positioning attributed to female and male characters in children's stories?" The sub-questions of this research are as follows:

- What gender roles are reproduced through the professions and characteristics attributed to women and men in the stories?
- With which jobs, professions, and personal traits are female and male characters associated in the stories?
- How are mothers and fathers represented in terms of gender roles in the stories?
- How is the relationship between gender and space represented in the stories?

In the literature, several studies are notable in the context of analyzing works such as tales, stories, and narratives used in early childhood education in Türkiye with respect to gender roles. In their study analyzing 50 story and fairy tale books from the preschool period, Kaynaş and Elif (2017) stated that the books they reviewed maintained traditional gender roles, stereotypes, and conventional perspectives, while egalitarian understandings were only partially reflected in the content. In her study examining storybooks used in preschool education in terms of gender stereotypes, Gündüz Şentürk (2015) found that female and male representations were equally distributed and that women were depicted in various occupations traditionally considered suitable for men. Additionally, Gündüz Şentürk (2015) noted that in the families depicted in the stories, mothers were represented more frequently than fathers, and even when fathers were included, they appeared in passive roles. She also associated the active representation of mothers in storybooks with the perception of the mother as the primary caregiver. Yener (2020), on the other hand, found that the concept of gender or gender stereotypes were not emphasized in storybooks addressed in the preschool period. She also stated that both girls and boys were represented in both indoor and outdoor spaces. According to Yener (2020), this presents a positive example in terms of gender roles for children who identify with female and male characters in the storybooks.

This study is significant in that it examines how gender roles are represented in the "Stories for 365 Days" series, which is used in preschool institutions within the framework of the Ministry of National Education's educational policies and is offered as educational material for

students, parents, and preschool teachers. Other studies conducted in Türkiye have selected as samples books translated from other languages or books that were chosen by preschool teachers to be read in class at their own discretion. In this study, however, stories that have been officially approved for use in early childhood education within the framework of Ministry of National Education policies are analyzed.

2. Method

2.1. Research Model

In this study, a qualitative method was used. Qualitative research includes studies that employ qualitative data collection techniques such as document analysis (Yıldırım and Şimşek, 2008, p. 39) and allows the examination of the research problem through an interpretative approach (Altunışık et al., 2010, p. 302). Travers (2001) classifies qualitative research as observation, interview, ethnographic fieldwork, discourse analysis, and textual analyses. Merriam (2018), on the other hand, refers to critical qualitative analysis among the main qualitative research strategies. Within this scope, critical discourse analysis, one of the qualitative research methods, was used in this research. With critical discourse analysis, it becomes possible to reveal discourses and meanings related to social inequality (Van Dijk, 2001, p. 352). Thus, based on the idea of language as a social practice, the focus was placed on the relationship between language and power (Wodak, 2001; Weiss and Wodak, 2003).

Firstly, the main theme and the emphasized topics of the stories included in the scope of the research were addressed. In the story texts, it was examined how the main and sub-themes related to the research problems were presented. Afterward, power relations and ideological structures in the story texts were identified. Within this scope, the research explains which groups or elements hold power and which ideologies are present. Finally, through critical interpretation, power factors, social injustices, and ideological structures in the story texts are presented (Wodak, 2001; Fairclough, 2001).

2.2. Validity and Reliability

In qualitative research, rather than validity and reliability, credibility and transferability are discussed (Houser, 2015; Whittemore, Chase, and Mandle, 2001). However, in qualitative research, credibility, the accuracy of results, and the competence of the researcher come to the forefront (Krefting, 1991). Credibility consists of sub-dimensions such as believability, dependability, confirmability, and transferability (Houser, 2015; Merriam, 2018). To ensure credibility in the research, expert opinion was sought (Holloway and Wheeler, 1996). The initial codes, sub-themes, and themes reached as a result of data analysis were confirmed through consultations with 3 field experts (2 experts in gender sociology, and 1 expert in early childhood education). For the reliability of the research, the opinions of three experts were calculated using the formula by Miles and Huberman (1994) ($\text{Reliability} = \frac{\text{agreement}}{\text{agreement} + \text{disagreement}}$), and a consensus of 90% was reached.

2.3. Introduction of the Data Set

Within this scope, 21 stories were purposefully selected from among 53 stories included in the Ministry of National Education (MEB) "Stories for 365 Days" series books, and stories unrelated to the research problem were excluded from the study. These stories deal with topics such as mathematical concepts for children, sounds in spoken language, phonological awareness, the importance of recycling, and the necessity of combating environmental pollution; therefore, they were not associated with the problems of this study and were excluded from its scope.

The titles of the 21 stories included in the scope of this study from the MEB "Stories for 365 Days" series books are as follows: My Brother's Suitcase, What Else Could Happen?, Will You Play With Me?, White, An Autumn Day, Sunflower Seed, The World Has Fever, Mixed Toast,

Kashmir, Leyla's Colorful World, My Hometown Adana, My Hometown Denizli, My Hometown Mardin, My Hometown Rize, My Hometown Turkey, My Hometown Van, Mosaic, When the Wind Blows, Do You Have Flour?, When It's Time to Sleep, and Seven Stones. All of these stories were published by the Ministry of National Education publications in 2022. Table 1 includes the titles, author information, page numbers, and subjects of the examined stories.

Table 1.

The Bibliographic Information of the «Stories for 365 Days» Books

Title of the Story	Author(s)	Number of Pages	Subject
My Brother's Suitcase	Berrin Tezcan, Ebru Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu	28	The story describes in a fun way the process of packing a suitcase for a trip by an older brother, who frequently travels as a ship captain, together with his younger sister and brother.
What Else Could It Be?	Havva Selvi Utuş, Nebile Yılmaz, Şerife Karabıyık, Yasemin Kuri	24	The story tells the process of a girl trying to figure out what a car tire she found in the garage is, and later turning the unused tire into a piece of household furniture.
Will You Play With Me?	Berrin Tezcan, Ebru Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu	20	The story is prepared to draw attention to children's need for play and their invitations to play.
White	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek Karaboğa, Zübeyde Cömert	28	In the story, students conduct research about World Milk Day, and the products children make at home with milk and their elders are described.
An Autumn Day	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek Karaboğa, Zübeyde Cömert	20	The story is prepared to support awareness about the seasonal cycle and the concept of time.
Sunflower Seed	Hilal Kaya, Hülya Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı	28	The story visually depicts the environmental harm caused by littering sunflower seed shells.
The World Has Fever	Nihal Feyman Gök	20	The story aims to create awareness in children about protecting the future of the Earth.
Mixed Toast	Nihal Feyman Gök	20	The story emphasizes the importance of setting aside time to play games as a family.
Kashmir	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek Karaboğa, Zübeyde Cömert	20	The story is prepared to highlight the importance of animals in human life.
Leyla's Colorful World	Esmâ Uçar Baltaş, Ezgi Avcı, Kübra Sönmez, Melek	28	The story aims to reflect children's perspectives that are labeled as "wrong" by adults but are actually "different."

	Karaboğa, Zübeyde Cömert		
My Hometown Adana	Berrin Tezcan, Ebru 24 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		The story is prepared to promote awareness of traveling and the dissemination of cultural values.
My Hometown Denizli	Havva Selvi Utuş, 20 Nebile Yılmaz, Şerife Karabıyık, Yasemin Kuri		The story is prepared to promote awareness of traveling and the dissemination of cultural values.
My Hometown Mardin	Berrin Tezcan, Ebru 20 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		The story is prepared to promote awareness of traveling and the dissemination of cultural values.
My Hometown Rize	Hilal Kaya, Hülya 20 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		The story is prepared to promote awareness of traveling and the dissemination of cultural values.
My Homeland Türkiye	Hilal Kaya, Hülya 28 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		The story is prepared to introduce children to the rich culinary heritage and cultural legacy of our country.
My Hometown Van	Hilal Kaya, Hülya 20 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		The story is prepared to promote awareness of traveling and the dissemination of cultural values.
Mosaic	Hilal Kaya, Hülya 20 Şerbet Kara, Nilüfer Ertarakçı		The story is prepared to draw attention to children's need for playgrounds.
When the Wind Blows	Berrin Tezcan, Ebru 28 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		The story tells what happens when the wind blows.
Do You Have Flour?	Berrin Tezcan, Ebru 20 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		The story includes the transformation of flour into various food products.
When It's Time to Sleep	Berrin Tezcan, Ebru 28 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		The story is prepared with children who have difficulty falling asleep at bedtime in mind.
Seven Stones	Berrin Tezcan, Ebru 20 Akgün, Emine Özfemir, Gözde Pergel, Nimet Rifaioğlu		The story is designed to concretize the concept of time, which is one of the most difficult concepts for children to understand.

2.4. Data Analysis Process

The 21 stories within the scope of this research were analyzed using content analysis according to the research problems, and the stories were evaluated not only in terms of their verbal narratives but also their visuals.

2.5. Coding Process

While conducting the thematic analysis of this research, the six-step analysis process proposed by Braun and Clarke (2006) was followed. In this process, first, the data in the storybooks were identified, then initial codes were created. Afterward, themes were searched for, reviewed, and finally named. The author reviewed and analyzed the data several times and obtained 11 initial codes describing the discourses related to gender equality in the stories. Among these codes were associations of men with physical strength, full-time working masculinity in the public sphere, femininity responsible for child care, differentiated male and female roles, male reason and female nature, genders associated with space, segregated male and female professions, genders capable of performing all professions, genders not associated with sports branches, women performing professional tasks within the household, and fathers engaged in household-related tasks. These codes were carefully examined and combined, resulting in potential subthemes: strong masculinity, the father as an identity protecting the family from dangers, the father as the family's breadwinner, emphasized construction of femininity, unequal role distribution, separated roles, separated spaces, male and female professions, flexibilization of gender roles, gender-neutralization of performed sports, working women, and caregiving fatherhood. After examining these potential themes, the research ultimately reached five final themes. These themes are respectively: (1) Hegemonic masculinity, (2) Gender role distribution, (3) Gendering of professions, (4) Breaking stereotypes, and (5) Caregiving masculinity.

Table 2.

Quotation Examples and the Coding Process

Quotation Examples	Initial Codes	Sub-Themes	Themes
"My brother's arms were like ship ropes." (My Brother's Suitcase, p. 12).	Association of men with physical strength	Strong masculinity (5/21)	Hegemonic masculinity
An image of a father holding his wife's and son's umbrella as a strong wind blows in the park. (When the Wind Blows, p. 12).	Association of men with physical strength	Father as a figure who protects his family from danger (4/21)	Hegemonic masculinity
"His father set off on a business trip." (Seven Stones, p. 7).	Masculinity associated with full-time work in the public sphere	Father as the breadwinner of the family (6/21)	Hegemonic masculinity
"I think you forgot this." (My Brother's Suitcase, p. 22).	Femininity responsible for child care	Emphasized construction of femininity (10/21)	Hegemonic masculinity
An image of women filling trash containers with sunflower seed shells, while men are carrying the garbage. (Sunflower Seed, p. 20-21)	Differentiated roles of women and men	Unequal distribution of roles (14/21)	Gender role distribution
An image shows women cooking, while men are busy with a technical task like checking the	Man as reason, woman as nature	Differentiated roles (12/21)	Gender role distribution

electricity. (My Hometown Van, p. 2-3).

A mother spending time with her child both at home and outside. (An Autumn Day).	Genders associated with specific spaces	Segregated spaces (11/21)	Gender role distribution
A female preschool teacher is represented in a pink outfit. (The World Has Fever, p. 2).	Differentiated male and female professions	Male and female professions (4/21)	Gendering of professions
An image of a female bus driver. (White, p. 3).	Genders capable of performing any profession	Flexibilization of gender roles (5/21)	Breaking of stereotypes
"My name is Ozan. I like playing football with my brother Kaan and my sister Canan." (Mosaic, p. 2).	Genders not associated with specific sports	Degendering of sports activities (2/21)	Breaking of stereotypes
"I'm checking my emails, I'm very busy right now, but why not after I finish?" (Will You Play With Me?, p. 4).	Woman performing professional tasks in the domestic sphere	Working women (3/21)	Breaking of stereotypes
"I'm ironing my shirt, I'm very busy right now, but why not after I finish?" (Will You Play With Me?, p. 11).	Father performing tasks related to the domestic sphere	Nurturing fatherhood (7/21)	Caring masculinity

3. Findings

Gender sociology and critical masculinity studies provide an important framework for understanding how gender and masculinity are constructed, reshaped, and reproduced through individuals. In this context, the analyzed MEB "Stories for 365 Days" series books serve as effective materials in early childhood for children to learn social norms, roles, and power relations, and to understand how forms of masculinity and femininity are shaped. One of the themes of this research is Connell's (1987, 1995) concept of hegemonic masculinity, which is the dominant form of masculinity in society and holds the highest status among masculinities. Hegemonic masculinity is characterized by physical strength, representation in the public sphere, and leadership qualities. Positioned directly opposite the theme of hegemonic masculinity is the theme of caregiving masculinity.

The caregiving masculinity theme in this research represents men's roles as emotional and physical caregivers. It expresses the representation of men not only as economic providers but also as individuals who can care for their families emotionally and practically. Caregiving masculinity, contrary to hegemonic masculinity, reveals that men can also have identities capable of caregiving. In this context, the discourses in the research such as "women performing professional tasks in the domestic sphere and fathers performing tasks related to the domestic sphere" emphasize men's deviations from traditional masculine roles and the construction of a caregiving identity.

3.1. The Narrative of Hegemonic Masculinity

In the story titled "My Brother's Suitcase", which is within the scope of the research, the siblings prepare the suitcase of their older brother who is a ship captain and often travels. The children imagine a ship inside the suitcase and embark on various adventures at sea. In this story, the older brother is represented as a strong person who protects his siblings from dangers.

The discourse and visuals in this story reveal that men are associated with physical strength and appear consistent with a narrative of hegemonic masculinity. In the story, the mother reminds the older brother of the sweater he forgot while preparing for the trip. Motherhood is represented as the gender primarily responsible for child care and domestic tasks, while discursively emphasizing femininity, which is an important element in the construction of hegemonic masculinity.

“My brother’s arms were like ship ropes.” (My Brother’s Suitcase, s. 11).

Figure 1.

My Brother’s Suitcase, p. 11 Visual

Figure 2.

My Brother’s Suitcase, p. 22 Visual

In the story titled “When the Wind Blows”, while a strong wind blows in the park, the task of holding the umbrellas is associated with the father, who is linked to physical strength and an identity that protects his family from dangers. According to this discourse, fatherhood is constructed as an identity that protects the family from dangers.

Figure 3.

When the Wind Blows, p. 12 Visual

In the story titled “When It’s Time to Sleep”, there is a child who has trouble sleeping, and the task of putting the child to sleep is assigned to the mother. This situation reinforces hegemonic masculinity norms by emphasizing that women are the gender primarily responsible for child care within the domestic sphere.

Figure 4.*When It's Time to Sleep, p. 5 Visual*

In the story titled “My Hometown Mardin”, a woman serving Syriac coffee to men is depicted. This representation highlights emphasized femininity by supporting the stereotype that women are well-educated, skillful, and knowledgeable in domestic settings.

Figure 5.*My Hometown Mardin, p. 14 Visual*

3.2. Narrative of Gender Role Distribution

In the story titled “What Else Could It Be?”, a girl tries to understand what a car tire she found in the garage is. Later, she goes through the process of making a household item from the unused tire. Thinking she can make a cushion or a table from the tire, she decides to make a swing instead. She believes she needs help from an adult. The person who helps her with thick rope, paint, brush, etc. is represented as an adult man (What Else Could It Be?, p. 13). In this context, while technical and strength-requiring tasks are associated with men, masculinity is linked to intellect:

Figure 6.*What Else Could It Be?, s. 13 Visual*

In the story titled “Çekirdek” (Sunflower Seed), where the environmental damage caused by throwing sunflower seed shells around is illustrated with visuals, there is a gender-based division of roles. Women are shown filling the seed shells into bags, while men are carrying the trash. This situation supports the stereotype that men are physically stronger than women. After the packaging and carrying of the trash are finished, the men rest because they are very tired, while the women continue to clean up and organize the surroundings. This both reinforces the stereotype that women are the gender associated with domestic chores and emphasizes the segregated roles of women and men.

Figure 7.*Çekirdek, p. 20 Visual***Figure 8.***Çekirdek, p. 21 Visual*

In the story titled “Memleketim Adana” (My Hometown Adana), which tells the experiences of a father through the social life of the city, a woman picking cotton in the field and a man carrying the cotton are represented as a gender-based division of labor. Similarly, in the story titled “Memleketim Mardin” (My Hometown Mardin), socio-cultural elements unique to Mardin are included, showing a gender-based division of labor between women and men.

Figure 9.*Memleketim Adana, p. 7 Visual***Figure 10.***Memleketim Adana, p. 3 Visual*

In the story titled “Memleketim Van” (My Hometown Van), during wedding preparations, gender-based roles in the representations of women and men are noticeable. Women are cooking, while men are engaged in a technical task such as checking the electricity.

Figure 11.*Memleketim Van, p. 2 Visual***Figure 12.***Memleketim Van, p. 3 Visual*

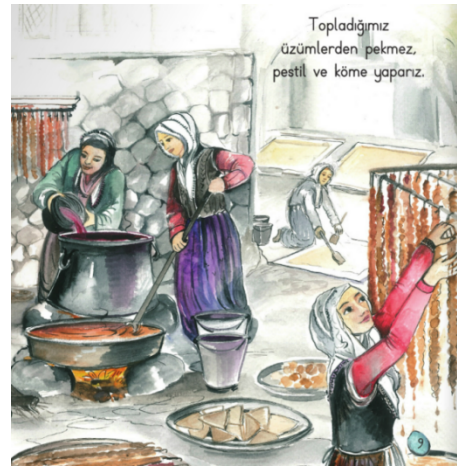
In the story titled “Seven Stones”, a father on a business trip and a mother spending time at home with their child are represented. The father is depicted as someone working in the public sphere, while the mother is represented as someone located within the domestic space. When the father returns from his business trip, he goes to the park with his son. This situation illustrates the representation of men and women in separate spaces and simultaneously supports the sharply divided distribution of gender roles. When the father departs again for another business trip, the mother stays at home with the child. This reinforces the stereotype that “Mothers stay at home to care for the children, while fathers are the breadwinners.”

Figure 13.*Seven Stones, p. 2 Visual***Figure 14.***Seven Stones, p. 4 Visual***Figure 15.***Seven Stones, p. 7 Visual*

In the story “An Autumn Day”, a child named Can is at home with his mother, feeling bored, and they decide to go to the market to buy chestnuts, leading to various outdoor adventures. The fact that the mother is the one spending time at home with the child illustrates that women are represented as the gender associated with the domestic space. In the story “Leyla’nın Renkli Dünyası” (Leyla’s Colorful World), Leyla’s mother is depicted preparing food in the kitchen. In both of these stories, women are represented within the domestic space, outside of the masculine-coded public sphere, thereby revealing unequal gender roles.

Figure 16.*An Autumn Day, p. 4 Visual***Figure 17.***An Autumn Day, p. 11 Visual*

In the story “My Hometown Denizli”, while describing the socio-cultural elements of a city, women are associated with home-centered tasks. In “My Hometown Mardin”, a woman is shown preparing the dinner table, again being represented in the domestic sphere.

Figure 18.*My Hometown Denizli, p. 11 Visual***Figure 19.***My Hometown Mardin, p. 9 Visual*

In the story titled “*Kashmir*”, the experiences of a person walking their dog in the park and what they observe are narrated. In the illustration of the park within the story, mothers are shown walking their children. The woman is represented as the gender responsible for the care of her child and is situated in a space considered outside the public sphere, such as parks and gardens.

Figure 20.*Kashmir, p. 6 Visual*

In the story “*Do You Have Flour?*”, the process of making flour from wheat and the products that can be made from flour are intended to be introduced. However, the female representation in the story is associated with cooking and tasks related to the kitchen.

Figure 21.*Do You Have Flour?, p. 8 Visual*

In the story "My Hometown Rize", the father is depicted going fishing, which places him in a public or outdoor setting, while the woman is represented in both domestic space and as someone collecting tea in the outdoor area.

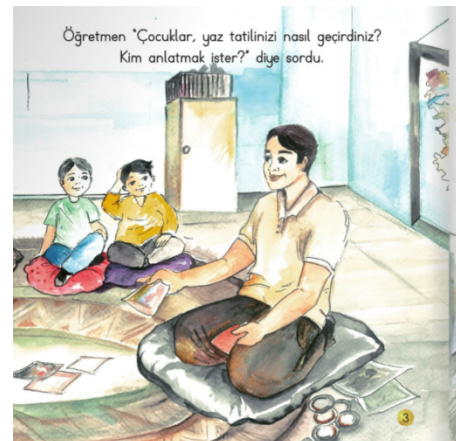
Figure 22.*My Hometown Rize, p. 3 Visual***Figure 23.***My Hometown Rize, p. 10 Visual*

In the same story, an elderly woman is represented sitting on her sofa at home, serving as a role model to her grandchild beside her. The mother figure, on the other hand, is again depicted within the domestic space, serving as a role model to her daughter at the dinner table within the context of home-centered tasks.

Figure 24.*My Hometown Rize, p. 4 Visual***Figure 25.***My Hometown Rize, p. 8 Visual*

3.3. Narrative of Gendering of Professions

In the story titled “The World Has Fever”, the preschool teacher is a woman and draws attention with her pink outfit in the context of gender representation by color. In the story titled “My Homeland Turkey”, the teacher is represented by a man. This situation is a discourse aimed at breaking the stereotypes about professions associated with genders with the emphasis that both genders can do the teaching profession in the Ministry of Education of Türkiye “Stories for 365 Days” series books and the fact that all teachers are women, except for 1 male teacher, supports the gendering of professions.

Figure 26.*The World Has Fever, p. 2 Visual***Figure 27.***My Homeland Turkey, p. 3 Visual*

3.4. Narrative of Breaking Stereotypes

In the story titled “White”, the driver of the school bus taking the students on a trip to a dairy farm is portrayed as a woman. This representation breaks the gender stereotype related to the gendering of professions. Again in the same story, in the part where students share their work related to World Milk Day, one student named Tuğrul boiled milk at home with his father and skimmed the cream. This is represented with a visual showing a male figure performing a domestic task and serves as an example of a portrayal aimed at softening gender roles. In the same story, there is also a child making cheese with their grandfather. This breaks the stereotype that only grandmothers are responsible for taking care of grandchildren.

Figure 28.*White, p. 3 Visual***Figure 29.***White, p. 6 Visual***Figure 30.***White, p. 18 Visual*

In the story "Mosaic", two boys and one girl sibling are playing football in their living room. The participation of a girl in playing football is a narrative aimed at breaking the stereotype that football is a boys' sport.

Figure 31.*Mosaic, p. 2 Visual*

In the story titled "Would You Play With Me?", when Elif gets bored at home on a Sunday, she asks her parents to play with her. However, each person in the household says they can only play after they finish their work. Her mother states she can play after she finishes checking her emails. This indicates that mothers can also engage in professional work within the domestic space and breaks the widespread stereotype that "mothers should take care of children at home." The first person to finish their work and come to play with Elif is her father. This challenges the stereotype that women are the primary caregivers in the home.

Figure 32.*Would You Play With Me?, p. 15 Visual***Figure 33.***Would You Play With Me?, p. 5 Visual*

3.5. Narrative of Caring Masculinity

In the story titled "*Would You Play With Me?*", Elif's father tells her that he can only play with her after finishing his ironing. This is a representation that reminds us that men can also perform domestic tasks and possess nurturing qualities.

Figure 34.*Would You Play With Me?, p. 11 Visual*

In the story "*Mosaic*", it is the father who cleans up the broken vase. This representation shows that men can also engage in domestic tasks and symbolizes caring masculinity.

Figure 35.*Mosaic, p. 5 Visual*

In the story "Mixed Toast", which depicts a family spending time together in the evening, the first visual shows a father pouring tea. In the final visual, the whole family is in the kitchen preparing toast together. This is associated with egalitarian roles and is also evaluated as a narrative that represents men's nurturing side through their participation in kitchen-related tasks.

Figure 36.*Mixed Toast, p. 2 Visual***Figure 37.***Mixed Toast, p. 16 Visual*

4. Discussion, Conclusion and Recommendations

4.1. Discussion and Conclusion

Within Connell's (1987, 1995) theoretical framework, hegemonic masculinity explains how the socially dominant form of masculinity is constructed, enabling men to maintain power relations in the social, cultural, and economic spheres. These masculinities are associated with authority, physical strength, and power, often resulting in the reinforcement of men's hegemonic positions over women and other men. Hegemonic masculinity celebrates stereotypically defined strong, dominant, and independent male figures. The critique of hegemonic masculinity is based on the arguments that gender inequalities are reproduced through this model and that men need to develop a more emotionally and socially flexible and

inclusive identity. In the study, the discourse of “physically strong masculinity” is an important example of the reinforcement of this hegemonic masculinity figure. Hegemonic masculinity causes inequalities among men, while also leading to unequal gender relations between men and women.

Hegemonic masculinity is a key theory in research on men and masculinities conducted in the international literature, and studies carried out within this framework are important in terms of collectively revealing how hegemonic masculinities are understood in various geographies, how they may change over time, or how they may remain resistant to transformation. The geography where hegemonic masculinity studies are conducted, the role of culture, and the effect of temporal components influence the forms of hegemonic masculinity (Hopkins and Giazitzoglu, 2024). Therefore, the “Stories for 365 Days” book series examined in this study has a significant impact on the process of children in early childhood learning gender identities in Türkiye. In some of the stories analyzed in the study, it was found that in accordance with the theme of hegemonic masculinity, masculinity is associated with physical strength, and men are represented as those who work in the public sphere and provide for the household. Additionally, in some stories, while men are depicted doing technical work, women are mostly represented with home-centered tasks. These situations appear to be highly compatible with the narrative of hegemonic masculinity. However, it is also quite noteworthy that beyond the patterns of hegemonic masculinity, caregiving masculinity discourses are also present in the stories. In some representations, men as fathers are shown performing home-centered tasks in the kitchen with their children, being closely involved with them, and serving tea to their families and spouses in the evening hours. This has been interpreted as the male representations in the “Stories for 365 Days” book series breaking the stereotypes related to the gendered division of labor, aligning with the narrative of egalitarian gender roles in early childhood gender socialization. Therefore, it is seen that male representations in the “Stories for 365 Days” book series are not only within the form of hegemonic masculinity, but also emphasize caregiving masculinities.

In early childhood, stories, fairy tales, and games are important tools in either reinforcing or breaking children's gender stereotypes. In this context, the more intense representation of female identities in home-centered tasks compared to male identities in the “Stories for 365 Days” book series establishes gender stereotypes. In the stories, women are represented in the kitchen or in the park with their children, portrayed as individuals responsible for the care of the home, children, and household members. Alongside the narratives that support stereotypes, there are also narratives aiming to break them. For example, in the story titled “White,” the fact that the school bus driver is a woman is a narrative aimed at breaking gender stereotypes and supports the idea that “Women can also be drivers” (Rosalina, Nırhadi and Yuhastina, 2021). Likewise, in the story “My Homeland Türkiye,” it is seen that the teaching profession, which is often associated with femininity, is also practiced by men. This similarly breaks the stereotype regarding the gendering of professions.

In the gender-based division of labor, it is observed that women are associated with tasks requiring attention, such as sorting and packaging, while men are associated with lifting heavy loads and performing technical tasks (Sancar, 2009). In this context, in the story titled “Sunflower Seed”, it is seen that men are portrayed as individuals who carry what needs to be transported, in relation to physical strength, while women are portrayed as doing tasks that require more attention, such as sorting and packaging. This is evaluated as a differentiation within the context of gender-based division of labor.

In some of the books in the “Stories for 365 Days” series, the man is represented as someone who goes on a business trip, while the woman is portrayed as someone who stays at home with the child, waiting for her spouse. This situation is consistent with the representation of women in the private sphere and men in the public sphere, as emphasized in gender studies

(Chanter, 2019; Güneş, 2017; Walby, 2021). In some stories, the woman is seen working at a desk inside the home, performing tasks related to her profession, while the man is shown ironing. Therefore, in the “365 Days of Stories” series published by the Ministry of National Education (MEB), it is considered that some narratives support gender stereotypes in early childhood, while others break these stereotypes.

The theme of gender role distribution, one of the themes identified in the research, reveals a functional aspect of gender — namely, how and why specific roles assigned to men and women emerge. This theme especially shows how traditional gender roles such as the mother being responsible for childcare and the father being the breadwinner are constructed and sustained. In the stories, men are represented in caregiving roles within the home less frequently than women, while women are represented in public spaces less frequently than men. In this context, it can be said that the gender stereotypes presented in the stories cause children to learn the unequal power dynamics between genders from an early age. The association of men with the public sphere and women with the private sphere within the framework of gender role distribution reinforces the establishment of gender roles and inequalities. Additionally, the greater representation of women compared to men in roles such as caregiving and child-rearing in stories reinforces the continuity of traditional gender roles.

One of the themes reached in the research, gendered professions, teaches children in early childhood the idea that certain professions are more suitable for men or women. In this context, it can be said that professions reinforce power relations in the social structure. In the stories, the association of men with intellect and women with nature (Touraine, 1994; Ersöz, 2015), and the representation of women and men with certain professions and roles (Walby, 2021) provide a learning area for children in early childhood regarding which professions women and men can do and which are suitable for them. Associating professions with genders during this period limits creativity for both individuals and societies. The association of women and men with certain roles and professions in the stories is consistent with the phenomenon in the literature where women are directed toward caregiving professions such as teaching and nursing, and men toward engineering and science fields. This situation also ensures the reinforcement of differences between girls and boys within the family and school from an early age (Oakley, 1980).

In the literature of critical masculinity studies, it is emphasized that men should be able to act more flexibly and broadly beyond gender roles. The theme of breaking stereotypes in the research expresses the questioning of traditional pressures established by social norms on masculinity and femininity. The representation of men as caregiving fathers in the stories presents a discourse in which masculinity is constructed in a more inclusive and flexible manner (Nayak, 2023; Prattes, 2022; Wojnicka, 2021). Such discourses in the stories allow children in early childhood to consider new forms of masculinity beyond traditional masculinity forms. While traditional masculinity norms exert pressure on men, overcoming gender role distribution can contribute to highlighting men’s caregiving aspects in the domestic sphere. Men’s involvement in caregiving roles allows for a more flexible and egalitarian construction of gender.

The stereotypes reinforced by gender define femininity and masculinity socially in a fixed, linear, and traditional manner. While men are generally defined as unemotional, strong, independent, and competitive individuals (Goldberg, 2018), women are seen as more sensitive, caring, and relationship-oriented individuals. Many examples that contribute to breaking these stereotypes are found in the “Stories for 365 Days” series books. These examples allow children in early childhood to understand that men also have caregiving aspects and to gain experiences that women can be strong and independent identities. This situation also encourages early childhood children to see the flexibility of gender norms and to understand that men can have an emotional, empathetic, and caregiving identity. In the “Stories for 365 Days” series books,

masculinity is presented by identities that can express themselves both strongly and emotionally.

The caregiving masculinity theme in the research offers a broader perspective on men's responsibilities within the family, and this can be considered a proposed solution against gender inequality. The representation of fathers cooking and ironing in the stories reduces the caregiving burden on women and contains a representation aimed at eliminating inequality between women's and men's roles.

The breaking of stereotypes and the emphasis on caregiving masculinity themes in the stories represent an important turning point in overcoming gender inequality. These themes draw attention to the fact that gender is a cultural and social construction process. Questioning the traditional forms of masculinity enables gender roles to become more flexible and contributes to taking a step toward gender equality.

These innovative forms of gender representation in the stories demonstrate that gender norms are changeable and that this change can reshape the understanding of masculinity and femininity in a more inclusive and equitable way. The discourses in the stories show that gender equality is achieved through the breaking of social norms and stereotypes. This situation reveals that the flexibilization of female and male roles will be beneficial both for individuals and for society.

4.2. Recommendations

As a result of the analysis of the Ministry of National Education's "Stories for 365 Days" series books, some recommendations for content creators and publishing boards preparing educational materials, educators using these contents, and toy manufacturers are as follows:

- For content producers and publishing boards responsible for preparing children's books and stories within the Ministry of National Education, a "Gender Equality Content Guide" including elements such as gender-sensitive language, character representation, and distribution of professions should be prepared, and compliance with this guide should be implemented as a mandatory criterion during the publication process.
- In storybooks written for early childhood, criteria should be established to ensure equal representation of female and male characters in terms of diversity (profession, role, emotion, use of space); these criteria should be made an evaluation measure in national children's book awards or in Ministry of National Education-approved book lists.
- For preschool and primary school teachers, an in-service training module should be developed on gender-sensitive book selection and usage; teachers' abilities to make reading selections in this field should be improved.
- Toy manufacturers and marketing experts should develop toy designs that do not emphasize gender differences, are functionally based, and open to diversity; principles respecting gender equality should be adopted in toy packaging and advertising.

Ethics Committee Approval: Ethical approval is not required for this research.

Peer-review: Externally peer-review.

Author Contributions: The research, authorship, and publication of this article were conducted by a single author.

Conflict of Interest: The author declare no potential conflicts of interest related to the research, authorship and publication of this article.

Financial Disclosure: The author has received no financial support for the research, authorship and publication of this article.

Notice of Use of Artificial Intelligence: The author did not utilise any artificial intelligence tool(s) for the research, authorship and publication of this article.

References

- Abbott, P., Wallace, C., & Tyler, M. (2005). *An Introduction to Sociology: Feminist Perspective*. Routledge.
- Aina, O. E., & Cameron, P. A. (2011). Why Does Gender Matter? Counteracting Stereotypes With Young Children. *Dimensions of Early Childhood*, 39(3), 11–20.
- André, I. M. (1999). Igualdade de Oportunidades: um longo percurso até chegar ao mercado de trabalho, *Sociedade e Trabalho*, 6, 98-99.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya Yayıncılık.
- Block, J. H. (1982). Psychological Development of Female Children and Adolescents. P. W. Berman and E. R. Ramey (Ed.), In *Women: A Development Perspective* (pp. 107-124), Bethesda, MD: National Institutes of Mental Health.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Butler, J. (2007). Taklit ve 'Toplumsal Cinsiyet'e Karşı Durma, (Çev. O. Akınhay). Agora Kitaplığı. (Orijinal yayın tarihi, 1990).
- Connell, R. W. (1985). Theorising gender. *Sociology*, 19(2), 260-272. <https://doi.org/10.1177/003803858501900200>
- Connell, R. W. (1987). *Gender and Power*. Polity Press.
- Connell, R. W. (1995). *Masculinities*. Polity Press.
- Chanter, T. (2019). *Toplumsal cinsiyet*. (M. Erguvan, Çev.). Fol.
- Ersöz, A. G. (2015). Özel alan / kamusal alan dikotomisi: kadınlığın "doğası" ve kamusal alandan dışlanmışlığı. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 80-102.
- Fairclough, N. (2001). Critical discourse analysis as a method in social scientific research. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), In *Methods of Critical Discourse Analysis* (pp. 32-62). SAGE Publications.
- Gündüz Şentürk, S. (2015). *Okul öncesi dönem çocukları için basılan resimli öykü kitaplarının toplumsal cinsiyete ilişkin kalıpyargılar yönünden incelenmesi*. (Yayın No. 384135) [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Güneş, F. (2017). Feminist kuramda ataerki tartışmaları üzerine eleştirel bir inceleme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 245-256.
- Holloway, I. & Wheeler, S. (1996). *Qualitative research for nurses*. Blackwell Oxford; Cambridge, Mass.
- Hopkins, P., & Giazitzoglu, A. (2024). Hegemonic masculinity: new spaces, practices, and relations. *Progress in Human Geography*, 49(1), 84-98. <https://doi.org/10.1177/03091325241307387>
- Houser, J. (2015). *Nursingresearch: reading, using, andcreating evidence*. (3rd ed.). Jones ve Bartlett Learning.
- Katz, P. A. (1986). Gender Identity: Development and Consequences. R. D. Ashmore ve F. K. D. Boca (Ed.), In *The Social Psychology of Female-Male Relations: A Critical Analysis of Central Concepts* (ss.21-65). Academic Press.
- Kaynak, D., & Aktaş, E. (2017). Okul öncesi hikâye ve masal kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri. *EKEV Akademi Dergisi* (72), 67-86.

- Koçak Turhanoglu, F. A. (2019). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojine Giriş. F. A. Koçak Turhanoglu (Ed.), *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Giriş* içinde (ss. 3-29). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: the assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45(3), 214-222.
- MEB (2022). *365 gün öykü serisi*. MEB Yayınları.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. S. Turan). Nobel. (Orijinal yayın tarihi, 2009).
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, Sage.
- Miller, C. L. (1987). Qualitative Differences Among Gender-Stereotyped Toys: Implications for Cognitive and Social Development in Girls and Boys. *Sex Roles*, 16(9/10), 473-487.
- Nayak, A. (2023). Decolonizing care: Hegemonic masculinity, caring masculinities, and the material configurations of care. *Men and Masculinities*, 26(2), 167-187.
- Oakley, A. (1980). *Sex, gender and society*. Temple Smith.
- Prattes, R. (2022). Caring masculinities and race: On racialized workers and “new fathers”. *Men and Masculinities*, 25(5), 721-742.
- Rosalina, S., Nurhadi, N., & Yuhastina, Y. (2021). Stereotypes against female online ojek drivers in Surakarta. *Humanisma: Journal of Gender Studies*, 5(1), 54-65.
- Sancar, S. (2009). *Erkeklik: imkânsız iktidar: ailede, piyasada ve sokakta erkekler*. Metis.
- Touraine, A. (1994). *Modernliğin eleştirisi*. (H. Tufan, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Travers, M. (2001). *Qualitative research through case studies*. SAGE Publications.
- Van Dijk, T. A. (2001). Multidisciplinary CDA: A plea for diversity. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), *Methods of Critical Discourse Analysis*. SAGE Publications.
- Walby, S. (2021). *Patriyarka kuramı*. (H. Osmanağaoğlu, Çev.). (2. Basım). Dipnot Yayınları.
- Weiss, G., & Wodak, R. (2003). Introduction: Theory, interdisciplinarity and critical discourse analysis. In *Critical discourse analysis: Theory and interdisciplinarity* (pp. 1-32). Palgrave Macmillan UK.
- Wodak, R. (2001). What CDA is About—a Summary of its History, Important Concepts and its Developments. Eds. Ruth Wodak, Michael Meyer. In *Methods of Critical Discourse Analysis*. (pp. 1-13). Sage.
- Wojnicka, K. (2021). Men and masculinities in times of crisis: Between care and protection. *Norma*, 16(1), 1-5.
- Yener, T. (2020). *Okul öncesi hikâye kitaplarındaki toplumsal cinsiyet rollerinin kitabın metinsel içeriği ve kitabın resimleri açısından incelenmesi*. (Yayın No. 626876) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.